

vergadering **C208**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 17 maart 2022



**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het faillissement van modeketen FNG – 1960 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de economische gevolgen voor Vlaanderen van de oorlog in Oekraïne – 2121 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Innovatie en Ondernemen over het beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030 – 2128 (2021-2022)	15
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekenning van overheidsopdrachten van de Vlaamse overheid aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek – 2157 (2021-2022)	17
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het controleren en sanctioneren van werkzoekenden door VDAB – 1913 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het controleproces van VDAB naar de medewerking en werkbereidheid van werkzoekenden – 1927 (2021-2022)	21
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over mogelijke fraude in de dienstenchequesector – 1996 (2021-2022)	31
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het beheer van overheidsdata over het arbeidsmarktbeleid – 2044 (2021-2022)	33
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse Activeringsconferentie en het asymmetrische arbeidsmarktbeleid – 2087 (2021-2022)	35

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gemeenschapsdienst – 2120 (2021-2022)	40
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling van Oekraïense vluchtelingen in de sociale economie – 2138 (2021-2022)	43

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het faillissement van modeketen FNG – 1960 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Goedemorgen voorzitter, u ziet er nog zeer goed uit na de prijsuitreiking gisteren op Nokere Koerse. Ik verneem dat het prijzengeld voor mannen en vrouwen hetzelfde was, waarvoor hulde.

Hier is echter een iets minder glorieus verhaal aan de orde, namelijk het faillissement van FNG. Op 18 februari is het doek gevallen in de Mechelse rechtbank. Eerder was er nochtans een doorstart gepland, maar die bleek niet meer mogelijk, omdat de beursgang van hun laatste bedrijfsactiviteit, de webwinkel Ellos, minder zou opbrengen dan verwacht.

De Vlaamse Regering investeerde via de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) eerder ook al in FNG. We hebben hier al verschillende debatten gevoerd over de correctheid van deze investeringen. De voorbije jaren zetten verschillende experts al vraagtekens bij de snelle expansie van de holding en de grote berg schulden die dat met zich meebracht. Naar verluidt verliest de Vlaamse Regering bij een faillissement van FNG 24,3 miljoen euro via PMV en de eerdere investeringen van 21,5 miljoen euro in de holding en de achtergestelde lening van 10 miljoen euro. Aan het begin van de coronacrisis gaf Gigarant ook nog een bankgarantie met een lopend bankkrediet van 20 miljoen euro. Vorige zomer vernamen we gelukkig wel al dat de leningen voor deze laatste bankgarantie terugbetaald waren. Gigarant staat dus uit de wind.

Maar er loopt natuurlijk nog een gerechtelijk onderzoek naar de val van FNG. Met respect voor dat onderzoek, uiteraard, hebben we toch een aantal vragen, minister.

In de commissie Economie en Werk kwamen PMV en Audit Vlaanderen eerder al toelichten wat er precies gebeurd is tijdens het beslissingsproces om te investeren in FNG. Uit de audit die hiervoor werd opgesteld, zei men een aantal lessen te zullen trekken. Welke van deze aanbevelingen zijn reeds uitgevoerd?

Hoeveel geld heeft de Vlaamse overheid op dit moment verloren door het faillissement van FNG?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, in het auditrapport van PwC omtrent de investering van PMV in FNG is men tot de conclusie gekomen dat de investeringsbeslissingen in dit dossier zijn genomen door een investeringscomité dat voor de meerderheid bestaat uit onafhankelijke externe experts. De investeringsbeslissingen van het investeringscomité zijn genomen op basis van uitgebreide nota's, die voorbereid werden door de investeringsmanagers en die tijdens de vergadering van het investeringscomité het voorwerp uitmaakten van bespreking.

De auditor heeft bijgevolg kunnen vaststellen dat de investeringsbeslissingen op een professionele manier en op basis van professionele en kwalitatieve beoordelingen tot stand zijn gekomen. Maar het auditrapport heeft, zoals u opmerkt, ook enkele aanbevelingen geformuleerd. Die zijn zonder uitzonderingen allemaal ter harte genomen.

In de operationele werkzaamheden gebeurden een aantal bijsturingen. Ik overloop ze even.

In de eerste plaats werden enkele verfijningen doorgevoerd in het investeringsbeleid. Zo werd er een specifieke regeling toegevoegd voor investeringen in beursgenoteerde bedrijven. Op die wijze zal men beter rekening houden met de specifieke eigenheid van beursgenoteerde bedrijven. De operationele werking werd ook bijgestuurd, zodat de eigen werkzaamheden in het kader van de fase van intake meer worden gedocumenteerd. Voor alle dossiers worden interne notities digitaal bewaard. Tevens wordt er nu voorzien in een expliciete lijst in de investeringsnota voor het investeringscomité van parameters die het voorwerp hebben uitgemaakt of zullen uitmaken van due diligenceonderzoek en de manier waarop de due diligence wordt uitgevoerd. Dat zijn dus de verfijningen van het investeringsbeleid.

Ten tweede worden, wat de detailanalyse van de investeringsdossiers betreft, in opvolging van de audit ook de bedrijfsbezoeken en interviews systematisch via een Outlookagenda ingepland en geregistreerd om zo de eigen werkzaamheden meer te documenteren. Voor alle dossiers gaan we nu ook interne notities digitaal bewaren.

Dan is er het derde luik: wat de adequate beoordeling van het sleutelpersoneel betreft, is het zo dat PMV de voorbije jaren een beoordeling van het sleutelpersoneel van elk investeringsdossier introduceerde. Die beoordeling vindt al plaats in een zeer vroege fase van de analyse, om te vermijden dat er al te lang onderzoek wordt gevoerd en onderhandelingen worden verdergezet met personen of bedrijven die niet beantwoorden aan de geldende ethische normen. Alle personen die als sleutelpersonen van het bedrijf beschouwd kunnen worden, moeten een integriteitsverklaring ondertekenen.

Dan is er het vierde luik van aanbevelingen, op het vlak van de opvolging van de investeringen. Om die op te volgen is het waarderingssysteem aangepast. In overleg met de bedrijfsrevisor werd een waarderingssysteem opgesteld en ingevoerd voor investeringen in beursgenoteerde bedrijven.

Wat betreft het budget van Vlaanderen moeten we een onderscheid maken tussen de rechtstreekse kapitaalinvesteringen van PMV en de lening via Mezzanine Partners 1. De Gigarantwaarborg werd inmiddels al vrijgegeven.

Als we dan de rekening maken, heeft PMV voor een bedrag van 22,5 miljoen euro geïnvesteerd in het aandelenkapitaal van FNG. De totale lening van Mezzanine Partners 1 aan FNG bedraagt 10 miljoen euro. Rekening houdend met een participatie van 23 procent in Mezzanine Partners 1 en de reeds ontvangen interesten in cash, bedraagt de netto uitstaande financiële blootstelling van PMV via haar participatie in Mezzanine Partners 1, 1,8 miljoen euro. Dat is dus 10 miljoen euro, min 2,3 miljoen euro, maal 23 procent.

De totale blootstelling van het Vlaamse Gewest via PMV, Gigarant en Mezzanine Partners 1, bedraagt op dit moment 22,5 miljoen euro – dat is dat eerste – plus 1,8 miljoen euro, samen 24,3 miljoen euro. Het is nog onduidelijk of er dividenden ontvangen worden uit het faillissement. PMV is ook aan het bekijken of er andere manieren zijn om de schade te verhalen.

Ik wil wel meegeven dat het eigen is aan het systeem van aandelenparticipatie dat je soms wint en soms verliest, dus je moet dat heel zorgzaam proberen te doen. Alles wat FNG betreft heeft er toch ook wel toe geleid dat PMV in totaal 1,11 miljard euro geïnvesteerd vermogen had in 2020, 287 miljoen euro investeringen in het voorbije jaar en 41,6 miljoen euro winst. Dat is dus het geconsolideerde nettoresultaat. Ik vind het gewoon belangrijk om dat mee te geven, omdat het

toch relevant is. Want FNG heeft natuurlijk een zeer negatieve impact, maar op het totaal is het geen verlies.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Die laatste informatie is zeker ook relevant. Collega Schiltz geeft aan dat PMV niet failliet is zoals FNG, of ook niet door FNG, maar het is natuurlijk wel een substantieel bedrag dat we hier als belastingbetaler moeten ophoesten.

Het is inderdaad wel zo dat er al eerder signalen kwamen, ook van experts en werknemersorganisaties binnen die holding, waardoor dit niet als een verrassing komt. Er waren signalen op vlak van due diligence, de correctheid of transparantie van de boekhouding en de zeer ingewikkelde bedrijfsstructuur, die niet werd doorgelicht en waar de corporate governance toch te wensen overliet.

In de audit werd ook aangegeven dat men geen schriftelijke documentatie had van alle stappen in het beslissingsproces van PMV. Daardoor is er achteraf ook geen controle mogelijk, om lessen te trekken over wat daar precies is misgegaan. Ik heb heel goed geluisterd dat een aantal van de aanbevelingen uit de audit ter harte zijn genomen en dat nu toch minstens de interne notities digitaal worden bewaard. Dat zal de controle achteraf, post factum, toch beter mogelijk maken.

Ik denk dat we ons als participatiemaatschappij in Vlaanderen toch vooral moeten focussen op start-ups en scale-ups, en dat beursgenoteerde bedrijven misschien niet de beste focus zijn voor een participatiemaatschappij als PMV.

Maar dat is ook al eerder gezegd. We zullen uiteraard wachten op de details of op de uitkomst van het gerechtelijke onderzoek naar dit faillissement, om eventueel opnieuw lessen te trekken over het functioneren van PMV in de toekomst en over het investeringsbeleid.

Maar ik heb nog een bijkomende concrete vraag. Hebt u enig zicht op de afwikkeling van het afstoten van de vorige bedrijfsactiviteiten, zoals Brantano en nu ook Ellos? Wat is de impact op het personeel? Waar zijn zij ondertussen terechtgekomen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): We hebben het voorrecht gehad om hier een tijdje geleden – ik weet zelfs niet meer of het deze of vorige legislatuur was – een gedachtewisseling te houden met PMV. *(Opmerkingen)*

Het was blijkbaar deze legislatuur. Met die coronaperiode ertussen is het soms heel verwarrend.

Ik heb het toen gezegd en ik herhaal dat hier nu ook – dank u wel, mevrouw Gennez, om het op de agenda te plaatsen – dat ik persoonlijk totaal niet kan begrijpen dat PMV investeert in een beursgenoteerd bedrijf dat op het moment van de investering minstens een zeer succesvolle kapitaalsronde had gedaan, en waarin andere reguliere spelers – niet de overheid – al wilden investeren. Ik herinner mij een interview van een hele tijd geleden met Louis Jonckheere, een van de founders van Showpad. Daarin hadden ze het over hun eerste kapitaalsronde. Hij heeft in dat online-interview een screenshot getoond van een mailtje dat hij had gekregen van PMV. Showpad, een van de meest interessante Vlaamse scale-ups ooit, kreeg in zijn eerste kapitaalsronde, waarin ze nergens financiering konden vinden, van PMV te horen dat ze voor hen geen prioritair dossier waren en dat PMV hen verder veel succes wenste.

Maar dan kan een FNG, dat beursgenoteerd is en geen problemen ondervindt om kapitaal te 'sourcen', wel op PMV-inbreng rekenen. Dat begrijp ik werkelijk niet.

Minister, hoe kunnen we ervoor zorgen dat PMV voornamelijk focust op dossiers daar waar de markt faalt: risicokapitaal, beloftevolle start-ups? Als parlamentslid kijk ik zelf niet naar de 'earnings before interest, taxes, depreciation and amortization' (ebitda) van PMV, maar wel naar de output: in welke mate is PMV erin geslaagd om start-ups van de grond te krijgen die anders nooit van de grond zouden kunnen komen? Dat vind ik veel belangrijker.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Het dossier FNG is al vaker ter sprake gekomen in deze commissie. Een verlies is uiteraard altijd pijnlijk, maar een beslissing met onzekerheid, zoals meestal het geval is bij investeringen in ondernemingen, kun je niet afrekenen op het resultaat achteraf, je kunt enkel kijken of op het moment van beslissing de risicoafweging correct is verlopen. Er is een audit gebeurd om dat na te gaan en die is reeds uitvoerig besproken.

Minister, ik heb nog een kleine vraag voor u. Volgens de timing die naar voren werd geschoven voor de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, zou de evaluatie in januari 2022 afgelopen zijn en zou in juni een nieuwe samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten. Wat is daarin de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, eerst en vooral hebben we hier al een heel debat gevoerd over dit dossier, over waarom die participatie is gebeurd. Ik ga het hele debat dan ook niet overdoen.

Het was op mijn initiatief dat er een audit is gebeurd naar de werking van PMV, naar hoe dat is gebeurd en of dat correct was. Dat was niet na een of andere grote commissie. Ik heb zelf gezegd dat we die audit zouden doen. Daaruit zijn een aantal aanbevelingen naar voren gekomen en we voeren die aanbevelingen ook uit, omdat jullie vragen ook absoluut mijn vragen waren.

Wat belastinggeld betreft, collega Gennez, hebt u gelijk, maar ik heb u de cijfers gegeven voor 2020. De belastingbetaler heeft fameus gewonnen in 2020, door de investeringen die gebeuren via PMV. Dat wil ik ook meegeven: de balans van de investeringen is zeer positief.

We moeten de stand van zaken van de afwikkeling en de sanering opvragen. Ik heb geen zicht op het verdere resultaat. Ik vermoed dat dat ook wel op gezette tijdstippen gerapporteerd zal worden. Ik moet me daarover bevragen. En ik zal dat ook doen, zeker in functie van uw vraag.

Er wordt nu een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met PMV voorbereid. Die zal binnen enkele maanden afgehandeld worden, collega Vanryckeghem. We zitten nu in de onderhandelingen. We doen dat ook niet met de natte vinger, collega Ronse. We starten die onderhandelingen op op basis van een onafhankelijke evaluatie. Het is mijn bedoeling om voor de zomer een nieuwe overeenkomst te kunnen afsluiten.

Ik heb jullie de context geschetst, collega's, waarom PMV lang geleden wel beslist heeft om in FNG te investeren. Afhankelijk van hoe je naar dat dossier kijkt, kun je dat slim of niet slim vinden. Achteraf is het natuurlijk altijd gemakkelijk om een analyse te maken. Nu zegt iedereen dat dat geen goed idee was, maar toen had men daar een ander zicht op.

Ik kan grotendeels leven, collega Ronse, met het feit dat u zegt dat de focus op de beloftevolle start- en scale-ups moet worden gelegd. Ik ben het daar op zich mee eens. Voor mij is verankering ook iets belangrijks, belangrijker dan vroeger. Wat

kan PMV globaal betekenen voor de verankering van economie bij ons en vermijden dat alles naar het buitenland gaat? Daar moeten we het evenwicht in vinden, want hoe meer je investeert in zaken die op de markt nergens iets vinden, hoe groter de kans dat het ook mislukt. We moeten daar dus een goed evenwicht in vinden, anders zit ik hier elke week om vragen te beantwoorden over zaken die niet zo goed gelukt zijn. Het is dus een kwestie van het vinden van een balans.

Sowieso ben ik ervan overtuigd, voorzitter, dat er hier ook uitgebreid van gedachten zal worden gewisseld over die samenwerkingsovereenkomst, om jullie ook toe te laten om daar een goed oordeel over te vellen.

De voorzitter: U neemt mij de woorden uit de mond. Dat is alvast iets voor de regeling van de werkzaamheden.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Het is inderdaad zo dat achteraf analyses maken minder moeilijk is dan vooraf inschattingen maken, maar het is wel eigen aan zo'n investeringsfonds dat dat ook vooraf moet gebeuren. Ik denk dat we in de mode-sector eigenlijk niet per se iets te zoeken hadden. Maar die gedachtewisseling is inderdaad gebeurd.

Focussen op start-ups en scale-ups, dat is zeker ook waar Vooruit voor staat. Ik ben ook blij dat collega Ronse namens de N-VA dezelfde focus legt. Verankering is uiteraard ook belangrijk, maar ik denk wel dat we moeten focussen op een aantal sectoren en een aantal speerpuntenclusters voor de Vlaamse economie, zodat het niet breed uitgesmeerd wordt naar sectoren, om voldoende 'leverage' te hebben voor economische groei, versterking van productiviteit en verankering hier in Vlaanderen.

Ik denk dat het zinvol kan zijn om in de aanloop naar de nieuwe samenwerkingsovereenkomst hier ook al eens de prioriteiten mee te geven vanuit de commissie. Ik denk dat we belang hebben bij maximale transparantie om de investeringen die we doen, ook maximaal te laten renderen. Als we zoveel mogelijk focus en een heel gericht frame mee kunnen definiëren vanuit het parlement, kan dat het draagvlak van toekomstige investeringen alleen versterken. Het kan zinvol zijn om die transparantie al vooraf in te bouwen, en niet alleen informatie uit te wisselen post factum. Ik ga dus graag in op de uitgestoken hand en het voorstel van de voorzitter om in de regeling van de werkzaamheden dat punt aan de orde te brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de economische gevolgen voor Vlaanderen van de oorlog in Oekraïne – 2121 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we hebben het gisteren en vorige week in de plenaire vergadering al grondig over de oorlog in Oekraïne gehad. Wat de mensen daar meemaken, is onwezenlijk. Wij, onze generatie en de mensen die jonger zijn dan wij, kunnen zich onmogelijk voorstellen wat oorlog is. Ik ben er zeker van dat bij ieder van ons de gedachten bij iedereen zijn die door deze oorlog geraakt wordt.

Ik moet toegeven dat het me wel deugd doet om te zien dat er zoveel solidariteit is bij de Vlaming. Ik merk ook als burgemeester dat de wil van de burgers om te helpen, ontzettend groot is.

Ook bij heel wat Vlaamse ondernemingen is de solidariteit immens. Veel Vlaamse bedrijven zijn namelijk acties gestart om materialen en geld in te zamelen voor de slachtoffers van de oorlog in Oekraïne. Hoewel de hulp en de solidariteit immens is, is de bezorgdheid bij heel wat Vlaamse ondernemers ook groot. Uit een enquête van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) bij meer dan vierhonderd Vlaamse bedrijven blijkt dat acht op de tien Vlaamse ondernemingen verwachten dat de oorlog in Oekraïne ook een negatieve impact zal hebben op hun activiteiten.

Uit die enquête van Voka blijkt dat veel bedrijven worstelen met verstoorde aanvoerketens. Die kregen een extra dreun door het conflict in Oekraïne. 80 procent van de Vlaamse bedrijven ervaart problemen bij de toelevering van basisproducten.

Het blijkt ook dat de uitvoer naar Rusland en Oekraïne volledig is stilgevallen. Dat zegt meer dan de helft van de bedrijven die naar beide landen uitvoeren. Bij de helft van die bedrijven is ook de invoer volledig gestopt. Betalingsmoeilijkheden, de onzekerheid over leveringen, de onzekere geopolitieke situatie en de economische sancties hinderen de handel erg.

Een deel van de bedrijven gaat op de rem staan. Een kwart verlaagt zijn investeringsplannen. Een op de zes ondernemingen schroeft zijn aanwervingsplannen terug. Van de bedrijven die nog willen aanwerven, geeft bijna 89 procent aan dat ze moeilijk geschikt personeel vinden. De krapte op de arbeidsmarkt blijft structureel.

Ik heb enkele vragen, minister.

Hebt u al zicht op de gevolgen van de oorlog op de economie in Vlaanderen?

Op welke manier zullen we vanuit Vlaanderen klaar zijn om de economische schokken van de oorlog in Oekraïne op te vangen?

Wordt er samengewerkt met de federale collega's en de andere deelstaten om onze economie te beschermen tegen heel grote problemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de vraag, collega. Gisteren hebben we in de commissie Landbouw ook al vragen gekregen over de impact op de landbouw. Er is eigenlijk een afspraak gemaakt om op gezette tijdstippen een gedachte-wisseling te houden voor mij, voorzitter. De agenda is natuurlijk aan het parlement, maar voor mij het zou het wel handig zijn als we momenten zoeken om nu en dan de stand van zaken te bekijken rond de hele impact op economie en werk.

Het is nu nog moeilijk om de globale economische impact in te schatten, collega Vanryckeghem, dat zult u wel begrijpen.

Uit een allereerste analyse zien we dat er voor Vlaanderen drie topcategorieën van goederen zijn voor wat betreft het aandeel van Rusland in de import.

Punt één is: 'diamonds are a girl's best friend'. 10 procent van de invoer van diamanten is rechtstreeks afkomstig van Rusland. 8 procent van de Vlaamse invoer van minerale producten is rechtstreeks afkomstig van Rusland. Het gaat dan in niet onbelangrijke mate over de invoer van olie en aardgas. 5,5 procent van de Vlaamse invoer van hout, houtskool en houtwaren is ook rechtstreeks afkomstig van Rusland.

Die drie topcategorieën dekken 85 procent van de Vlaamse import uit Rusland af. De invoer van alle andere productcategorieën vanuit Rusland naar Vlaanderen heeft een lager aandeel in de totale invoer, tussen 0 en 1 procent.

Het gaat hier natuurlijk over macrogegevens. Voor specifieke bedrijven of niche-sectoren is de afhankelijkheid natuurlijk veel groter. Ik heb me nu beperkt tot de algemene grote lijnen.

De risico's en de gevolgen voor de Vlaamse economie hangen af van de duur van het conflict. Gisteren hadden we wat hoop dat er vredesonderhandelingen bezig waren. Quasi op hetzelfde moment, denk ik, werd er een groot bombardement uitgevoerd, waar men nu over discussieert wie wat gedaan heeft. Maar het is natuurlijk zo dat hoe sneller dit conflict beëindigd kan worden, hoe beter.

We zien ook sterk stijgende prijzen van grondstoffen en energie. Dat heeft vervolgens een effect op de inflatie en op de concurrentiepositie van Vlaanderen.

De economen van een aantal banken spreken van een negatief effect op de groei voor België van circa 1 procent in 2022. Ook de Europese Centrale Bank (ECB) heeft haar voorspellingen wat naar beneden bijgesteld.

Hoe gaan we daar mee om? Collega's, ik wil eerst en vooral meegeven dat we op 25 maart een industrieforum hebben, met de Vlaamse Regering. De positie van onze industrie en de gevolgen van de oorlog in Oekraïne zullen besproken worden met de belangrijkste federaties: Agoria, Essenscia, de Federatie Voedingsindustrie (Fevia) en Fedustria. Dat gebeurt dus op 25 maart, om de vinger aan de pols te houden.

Twee, er wordt absoluut samengewerkt met de federale collega's. Er is overleg met de deelstaten opgestart binnen de Interministeriële Economische Commissie (IEC). Dat orgaan brengt ook onze administraties samen. Het is niet de eerste keer dat we voor bijzonder uitdagende economische situaties staan, in de IEC moeten we ook afspraken maken.

Vooruitlopend op wat Europa wellicht zal beslissen, hebben we nu al in Vlaanderen beslist om de instrumenten van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV), het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en Flanders Investment & Trade (FIT) ter beschikking van getroffen bedrijven te stellen door hen zo goed mogelijk te ondersteunen. Enerzijds kunnen leningen – in het bijzonder de lopende overbruggingslening – en waarborgen ingeroepen worden om in te spelen op liquiditeitsnoden. Binnen de Vlaamse Regering hebben we ook afgesproken om 100 miljoen euro extra te voorzien voor liquiditeitsfinanciering. Anderzijds kunnen bedrijven ondersteuning krijgen voor kennisversterking via de kmo-portefeuille of de kmo-groei subsidie om zich ook op andere afzetmarkten te heroriënteren.

Zoals gezegd collega's en in het bijzonder collega Vanryckeghem, er moet nog veel in kaart gebracht worden. Dat loopt via twee sporen. Enerzijds maakt ons beleidsdepartement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) macro-economische analyses. Daarnaast is VLAIO in nauwe samenwerking met FIT, het eerste aanspreekpunt voor onze bedrijven om concrete problemen te signaleren.

De bedrijven zelf – dat is nog kersverse info – signaleren dat er vooral heel wat onduidelijkheden zijn in verband met de sancties. Er zijn vragen over producten die onder de sancties vallen, welke douaneformaliteiten gevolgd moeten worden, wat de gevolgen zijn voor internationale betalingen, enzovoort. Dit is niet enkel in Vlaanderen zo, dat is ook in andere Europese lidstaten het geval.

Daarnaast is het grootste probleem het transport naar en van Rusland en Oekraïne omdat rederijen weigeren uit te varen, het wegtransport bijzonder moeizaam loopt

en het luchtverkeer afgeleid moet worden wat leidt tot grote meerkosten, enzovoort.

Op veel terreinen is er nu onduidelijkheid, er zijn heel veel vragen, maar zoals gezegd overleggen wij superintens. We hebben ook al een aantal maatregelen genomen, maar de komende weken zal dat ook nog verder geïntensifieerd worden.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is heel goed om op regelmatige tijdstippen hier in deze commissie op deze problematiek terug te komen, net zoals we deden in de covidpandemie, en verder goed op te volgen. Want ik vrees, en ik ben geen pessimist van nature, dat het economisch bloedbad in zeer diverse sectoren wel eens enorm zou kunnen zijn, van de landbouw over de warme bakker tot ArcelorMittal. Voorzitter, het is dus goed dat we dit heel regelmatig opnieuw agenderen in onze commissie Economie.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, ik vind het ook een heel terechte vraag van de heer Vanryckeghem. Ik heb onlangs ook een gelijkaardige vraag gesteld in deze commissie. Maar wat me vooral zorgen baart, is de evolutie die we momenteel doormaken. Als je de kranten erop naleest, dan gaat elke sector eigenlijk aan de alarmbel trekken. De frituristen hebben problemen omdat de prijs van de olie onbetaalbaar wordt. Als je dan het verhaal van de bakker hoort, dan zal men binnenkort 5 euro voor een brood moeten vragen. Als je leest hoe het eraan toegaat in de horeca, dan zou een pintje binnenkort 3 euro kosten. Ik vrees natuurlijk dat dat voor de consument onbetaalbaar wordt. Ik begrijp het standpunt van de handelaars omdat zij ook met die hoge kosten zitten die zij dan natuurlijk ook moeten doorrekenen.

Minister, ik vraag me af in welke mate wij kunnen voorzien in alternatieve grondstoffen. Of op welke manier kunnen we minder afhankelijk worden van andere landen en ondersteuning bieden via bijvoorbeeld wetenschappen of innovatie of zelfs via uw ander departement, Landbouw, om te zorgen dat we meer zelf kunnen gaan produceren, zodanig dat een deel van die grondstoffen hier bij ons gemaakt worden en dat die minder doorgerekend moeten worden aan de consument?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Er zal nog heel veel inkt vloeien over de impact van deze oorlog aan de rand van de Europese Unie op Europa, geopolitiek maar ik denk ook vooral economisch en menselijk. De Vlaamse Regering heeft vorige week een actieplan aangekondigd om Oekraïense vluchtelingen maximaal te kunnen opvangen en integreren op onze arbeidsmarkt. Ik denk dat dat een goede zaak is want het gaat over tijdelijk ontheemden, mensen met tijdelijke bescherming, die echter wel het recht hebben om te werken. De aantallen die we vandaag zien toekomen op de Heizel zijn niet alleen hartverscheurend, het wordt ook voor onze lokale besturen zeer zwaar om dragen.

Ik denk dat VDAB maximaal moet worden uitgerust om toch al in een eerste fase snel aan de slag te gaan, voor mensen die dat kunnen en willen, want dat is allemaal niet zo evident met de beelden uit Oekraïne die op het netvlies gebrand zijn. Ik denk dat het heel belangrijk is dat de mensen bijna rechtstreeks van de Heizel de weg vinden naar VDAB, digitaal maar ook fysiek, zodat in kaart kan worden gebracht wat mensen kunnen en willen doen. Het zijn voornamelijk vrouwen met kinderen die op dit moment in België toekomen maar ik denk dat we op alles voorbereid moeten zijn.

Wat onze bedrijven betreft, focust het antwoord vooral op de export maar ik denk dat er ook in de aanvoerketens en de import in tweede orde veel zwaardere gevolgen zullen zijn. Dus ook daar zou ik durven pleiten, een beetje in lijn met wat het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) al heeft gevraagd, om bij de administraties EWI en VLAIO heel duidelijk aan te geven welke bedrijven vragen hebben rond export, import, toelevering, en hen maximaal te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk dat collega Malfroot wel een punt heeft dat we op er op middellange en lange termijn voor moeten zorgen dat we minder afhankelijk zijn.

Mijn vraag is heel specifiek of er een taskforce bestaat, binnen Vlaanderen of misschien zelfs eerder binnen Europa, waar Vlaanderen bij kan aansluiten, wanneer het gaat over de cascade van toelevering van grondstoffen uit Oekraïne en Rusland. Tarwe en zonnebloemolie zijn directe producten maar ik lees ook dat er binnenkort een gebrek kan zijn aan nikkel en neon. Dat zijn producten die worden gebruikt in halftechnologische producten die later moeten worden gebruikt bij de assemblage van machines enzovoort. Op die manier creëert men een cascade waarbij men misschien pas binnen een aantal maanden zal zien dat er een leveringsprobleem is omdat de eerste basisgrondstoffen niet kunnen worden geproduceerd doordat de grondstoffen niet uit die landen kunnen worden aangevoerd.

Is er een taskforce die dit in kaart brengt?

De voorzitter: Er is geen onderwerp in Vlaanderen waar geen taskforce over bestaat, collega Gryffroy. Ik zou me dus geen zorgen maken.

Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega Gryffroy heeft terecht nog een aantal vragen gesteld. Ik denk inderdaad dat het interessant zou zijn om op regelmatige basis van de minister uitleg te krijgen over de maatregelen die worden genomen om zowel de impact op onze economie en bedrijven als de impact op de gezinnen te beperken. Voorzitter, we kunnen dat misschien in de regeling der werkzaamheden bespreken.

Minister, ik ben er alvast van overtuigd dat u ook deze crisis zeer vastberaden en op de juiste manier zult aanpakken. De mensen rechtstreeks van de Heizel naar VDAB sturen zou ik een beetje vreemd vinden. Ik denk dat heel wat mensen met een heel andere optiek naar hier zijn vertrokken. Dat zijn mensen die gevlucht zijn en die niet in eerste instantie gekomen zijn met de mindset om binnen de Europese Unie te werken. Maar ik denk wel, collega Gennez, dat het zeer terecht is om te vragen dat VDAB klaar zou staan zodra die mensen daar klaar voor zijn – er is een arbeidskrapte – om ook die mensen in te schakelen. Ik denk dat daarvoor een zeer groot draagvlak bestaat bij de verschillende partijen.

De voorzitter: Ik wil eerst al even antwoorden op de roep om een gedachtewisseling. We hebben dat net al even bekeken. We zullen dat doen op de eerste donderdag na de paasvakantie. Ook alle vragen om uitleg die tot nu toe werden ingediend, zal ik daarnaartoe verwijzen. Ik denk dat er een meer interessante discussie te voeren is in het kader van een gedachtewisseling, dus dat gaan we op die manier inplannen.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Vreese, ik had zelf ook voorgesteld om het via gedachtewisselingen te doen, omdat het dan een beetje gestructureerd is. Collega

Vanryckeghem, wat de economische info betreft, het is nu eigenlijk heel vroeg om op die vraag te antwoorden, omdat wat binnenkomt zeer anekdotisch is. We moeten daar dus wat structuur in krijgen. De heer Gryffroy had het over een taskforce voor de stromen. Wij zijn net de hele keten aan het bekijken. Het start bij het graan en het eindigt bij het brood. Ik denk dat het collega Malfroot was die dat voorbeeld gaf. Het gaat echter niet alleen daarover. Er zijn grondstoffen die internationaal volop beschikbaar waren en die nu plots schaars worden. Het is een hele opdracht om in kaart te brengen waar precies dat allemaal zijn effecten heeft.

We hebben het gisteren in de commissie Landbouw trouwens ook al uitgebreid gehad over de rol van Europa in deze discussie: de uitdagingen voor de waardeketens, de toelevering van grondstoffen... We moeten ervoor zorgen dat we intra-Europees autonomer worden, vind ik. Ik wil geen oorlog zoals met de mondkapmaskers, waarbij men bijna de vrachtwagens aan de grenzen tegenhield om ze van elkaar af te pakken. We moeten toch echt wel proberen om dit op Europese schaal aan te pakken. Collega Malfroot, dat staat trouwens ook centraal op de Landbouw-raadbijeenkomsten die nu volgen en waarvan er maandag alweer eentje is.

Dan zijn er de vragen omtrent Werk. Collega Gennez, dat is een beetje vroeg. U hebt het misschien nog niet gezien, maar gisteren is er een nieuwe landingspagina van VDAB gelanceerd waar alle werkgevers al terecht kunnen met hun vacatures. Die is in het Oekraïens vertaald. We gaan ervoor zorgen dat mensen die uit Oekraïne komen, alle info krijgen. Ik wil echter toch een persoonlijke bedenking maken, die in de lijn ligt van wat collega De Vreese zei. Die mensen hebben alles achtergelaten wat ze hebben. Soms zijn ze over de grens gestrompeld, om dan tot bij ons te geraken. Die zijn gevlucht voor oorlog. Ik vind dat opvang en psychosociale begeleiding nu in eerste orde prioritair zijn. Ik heb een verhaal gehoord van mensen die hier aankwamen en een dag later al in de slagerij of zo aan het helpen waren. Ik vind dat echt niet oké. We moeten ons nu eerst richten op wat die mensen hebben meegemaakt.

Vanzelfsprekend is er een heel groot aanbod aan jobs. We moeten goed screenen: wat zijn de capaciteiten van mensen, wat kunnen ze? Qua diploma's zal het National Academic Recognition Information Centre (NARIC) snel zijn werk moeten doen. Bijvoorbeeld voor mensen die zorgdiploma's hebben, zou het fantastisch kunnen zijn dat ze daar ook aan de slag kunnen. Die mensen moet echter ook tijd worden gegeven om eventjes op adem te komen. Dat is ook mijn verzoek.

Met VDAB loopt nu fase 1, tot 1 april. Dat is dus de fase van de webpagina en het bundelen van informatie. Vanaf 1 april moeten we ook bekijken hoe de bemiddeling, de prescreening, de screening kunnen worden opgestart. Voorzitter, het lijkt me dus inderdaad goed dat we de eerste donderdag na de paasvakantie daarover ook eens een diepgaande gedachtewisseling houden. We zullen dan ook een goed zicht hebben, ten eerste op de stand van de oorlog, maar ten tweede ook op de profielen van de mensen die binnenkomen. Het zijn vooral dames met kinderen. Die kindjes moeten ook onderwijs krijgen. Dat is dus echt 'multicomplex'. Ik doe dus toch een oproep om alles op een zeer menselijke wijze te bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Innovatie en Ondernemen over het beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030 – 2128 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) heeft op uw vraag een advies opgesteld over het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030. Als het goed is, mag het ook worden gezegd. De adviesraad beoordeelt dit plan in diverse opzichten als positief.

Ze zien daarin de volgende positieve punten: de continuïteit met het vorige beleidsplan, het zoeken naar synergieën, meer inzetten op citizen science, het stimuleren van het maatschappelijk debat, de koppeling met de STEM-agenda 2030 (Science, Technology, Engineering and Mathematics) en de monitoring via de wetenschapsbarometer.

Daarnaast benoemt VARIO een aantal groeikansen voor toekomstige keuzes in het wetenschapscommunicatiebeleid. Ze vertaalden deze kansen naar vijf aanbevelingen. De eerste is om wetenschapscommunicatie zoveel mogelijk in te bedden in de huidige maatschappelijke context met de ambitie om van Vlaanderen een top-regio te maken. Ten tweede: haal meer uit alle mogelijke partners in het wetenschapscommunicatiebeleid, zoals individuele onderzoekers, onderzoeksinstituten, hogescholen, de VRT, de bedrijven en sectoren, en het onderwijs. Ten derde: werk meer vanuit een vraaggedreven perspectief, en werk strategieën uit voor specifieke doelgroepen zoals meisjes, kansengroepen, min-12-jarigen, 12- tot 18-jarigen enzovoort. Ten vierde: geef extra aandacht aan STEM, aan taal en begrijpend lezen én aan interdisciplinariteit. Ten vijfde: werk beter uit hoe het beleidsplan wetenschappelijke geletterdheid bij de algemene bevolking kan bevorderen.

Ik heb hierover een aantal vragen aan u, minister.

Volgt u deze aanbevelingen van VARIO?

Op welke manier gaat u met deze aanbevelingen om? Welke aanbevelingen neemt u verder op?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega De Roo, voor deze zeer vlotte vraagstelling. Eerst en vooral wil ik VARIO bedanken voor dit advies. Ik vind het goed dat ze op deze wijze tewerk gaan. U weet dat het mijn ambitie is om wetenschap in de harten van eenieder te krijgen en om het draagvlak te vergroten. Ik deel dus absoluut de visie van VARIO dat een excellente wetenschapscommunicatie extreem belangrijk is.

We zijn nu aan het bekijken hoe we die aanbevelingen kunnen concretiseren. We willen in stappen werken.

Bij de uitvoering van het wetenschapscommunicatiebeleid zijn diverse structurele partners betrokken. Dat zijn organisaties die als kerntaak hebben bij te dragen aan een of meerdere van onze beleidsdoelstellingen. We hebben een convenant afgesloten met een looptijd van vijf jaar.

Dit jaar zal, na afloop van de evaluaties van de convenanten van RVO-Society en van de volkssterrenwachten, het advies benut worden bij het opmaken van nieuwe convenanten voor deze organisaties. Ik zal die adviezen bezorgen aan alle partners zodat zij er hun eigen strategische en operationele doelstellingen op kunnen afstemmen. Volgend jaar wil ik dat ook herhalen voor FTI vzw (Flanders Technology International), voor de expertisecellen wetenschapscommunicatie en voor Eos Wetenschap vzw.

Ondertussen vragen we ook aan VLAIO om in het STEM-beleid maximaal met die aanbevelingen rekening te houden, vooral dan met aanbeveling 3 en aanbeveling 4. Vanuit de STEM-werkgroep en de STEM-stuurgroep die VLAIO trekt en waaraan ook het departement Onderwijs deelneemt, kunnen aanbevelingen 3 en 4, en gedeeltelijk ook aanbeveling 2, doorstromen naar de onderwijswereld.

Het Duitse initiatief waarnaar VARIO verwijst, 'Komm, mach MINT', dat voor een verdubbeling van het aantal meisjes in STEM-richtingen heeft gezorgd, is superinteressant om van dichtbij te bekijken. Hier willen we dus ook absoluut op inzetten.

Onder aanbeveling 2 verwijst VARIO naar het FRIS-onderzoekportaal (Flanders Research Information Space). VARIO suggereerde dat er nog opportuniteiten liggen naar outreach. Dat is een piste die we ook al aan het verkennen zijn. Nog onder aanbeveling 2 verwijst VARIO naar het belang van de VRT in het kader van wetenschapscommunicatie. De VRT doet al vrij veel. Dat is ook opgenomen in de huidige beheersovereenkomst, die loopt tot 2025. Ik zie voor hen dan ook een belangrijke rol weggelegd.

De vijfde en laatste aanbeveling interpreteer ik als een aanmoediging om op de ingeslagen weg verder te gaan. Met onze ondersteuning van het project wetenschapsjournalistiek van journalismfund.eu, van de wetenschapscommunicatieacademie van SciMingo, van de Universiteit van Vlaanderen, van Eos Wetenschap vzw en van Scivil, het Vlaams Kenniscentrum voor Citizen Science, denk ik dat die aanbeveling zich al in de uitvoeringsfase bevindt.

Ik vat samen, collega De Roo: het is een goed advies dat we volop aan het implementeren zijn en dat we ook als leidraad willen gebruiken bij de hernieuwing van onze convenanten.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, minister, voor uw duidelijk antwoord. Uit vorige adviezen van VARIO weten we natuurlijk dat communicatie echt wel de basis is om onze burgers meer te betrekken bij het wetenschapsbeleid. Het is een zeer belangrijk beleidsplan en het is ook goed dat de adviezen meegenomen zullen worden bij de opmaak van de nieuwe convenanten.

De voorbeelden die u eruit hebt gehaald, had ik ook opgeschreven. Die Duitse actie 'Komm, mach MINT' lijkt mij een zeer interessant initiatief om verder te verkennen. Ik ben dan ook blij dat die aanbeveling wordt meegenomen.

Ook over het FRIS-onderzoeksportaal had ik iets genoteerd. Er is een portaal, een verzameling van heel wat wetenschappelijk onderzoek, maar de suggestie van VARIO is om onderzoekers niet te belasten met de communicatie daarvan, maar ook wetenschapsjournalisten daarvoor in te schakelen. Dat vond ik op zich ook een interessante piste.

Ik neem er nog twee uit. Het mediagebruik van jongeren wordt telkenmale herhaald en is variabel in de tijd. We mogen de invloed van rolmodellen zeker niet onderschatten. Misschien moeten we eens bekijken hoe we die kunnen meenemen.

Niet elke jongere kijkt naar de VRT of de kanalen daarvan. We kunnen die rolmodellen zeker inschatten, ook in het wetenschapsbeleid.

Ten slotte vond ik bij de laatste aanbeveling over de wetenschappelijke geletterdheid en het kritische denken de conclusie van VARIO zeer goed, in de zin dat ze daar extra argumenteerden dat, als je wetenschappelijke geletterdheid en dat kritische denken aanbrengt, je ook kritisch genuanceerde houdingen krijgt, mensen die fake news kunnen onderscheiden van echt nieuws. Dit kan ook een dam opwerpen tegen polarisatie in de samenleving. We hebben er allemaal baat bij dat er ideeën en logische argumenten worden geformuleerd en dat we op basis daarvan in debat kunnen gaan, onder andere in dit parlement. Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de aanvullingen en voor de appreciatie, collega De Roo. Ik heb gezien dat u mijn tip heb gevolgd en de Volkssterrenwacht in Gent hebt bezocht. Dat is trouwens een zeer interessante tip. Ik vind dat die volkssterrenwachten te weinig in het hart van iedereen zitten. We zullen daar een interessante nieuwe convenant mee afsluiten.

U maakte een opmerking over die rolmodellen. Die zijn ontzettend belangrijk. Ik vind het super om de resultaten van dat Duitse project te zien. Het is belangrijk dat we onze wetenschapscommunicatoren inzetten op media zoals Instagram en TikTok. Het is goed om die jongerenkanalen te gebruiken. Technopolis werkt zo al een hele tijd samen met bloggers om via sociale media jongeren te bereiken. We leggen de link met wetenschapsjournalisten. Zij hebben trouwens een belangrijke rol gespeeld in het tegengaan van fake news.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekenning van overheidsopdrachten van de Vlaamse overheid aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek – 2157 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, collega's, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) is een strategisch onderzoekscentrum dat actief is op domeinen als energie, leefmilieu, materialenkennis en zelfs aardobservatie. Het heeft dus op vele vlakken expertise en krijgt ook een aardig budget: 58 miljoen euro is de basisdotatie. Aangevuld met nog een aantal meer projectgerelateerde dotaties komt het budget voor 2022 op 72,5 miljoen euro.

Ik heb u een aantal schriftelijke vragen gesteld om eens uit te zoeken hoeveel overheidsopdrachten VITO binnenkrijgt. En dat blijken er niet weinig te zijn. Van de aanbestedingen haalt VITO meer dan de helft, in 2021 zelfs 75 procent, van de overheidsopdrachten binnen. Er zijn ook een aantal toewijzingen zonder aanbesteding, waarop dan voorafgaandelijk een marktbevraging gebeurt. En daar haalt VITO ze bijna allemaal binnen: 90 procent, als ik me niet vergis. Ik kijk even naar de cijfers. Het ging in 2021 om 41 opdrachten, waarbij VITO er 37 binnenhaalde. En in 2020 waren het 36 opdrachten, waarbij VITO er 31 binnenhaalde. Op basis van die cijfers kunnen uiteraard moeilijk conclusies worden getrokken over

de achterliggende dossiers en bestekken. Enige behoedzaamheid is dan ook op zijn plaats.

VITO vervult een beetje een uitzonderlijke plaats: het is een kennisinstelling, maar begeeft zich soms ook op het terrein waar de markt begint. Waar kleine start-ups ondersteuning nodig hebben, kan VITO een veilige koepel bieden en worden er samenwerkingen opgezet. Maar we moeten toch wel behoedzaam zijn dat de overheidsinstelling niet aan marktverstoring doet en dat, wanneer de overheid overheidsopdrachten uitschrijft, ook de privéspelers gelijke toegang en gelijke kansen krijgen, in een level playing field.

Vanuit die bezorgdheid, en de cijfers die ik opgevraagd heb, heb ik een aantal vragen voor u.

Hoe evalueert u die cijfers? Hoe kan de hoge graad van gunning verklaard worden, denkt u? Er zijn uiteraard verschillende verklaringen denkbaar.

Met betrekking tot de overheidsopdrachten zonder bekendmaking is VITO, zoals ik al zei, nagenoeg de enige kandidaat. Hoe kan dit verklaard worden? Is er voldoende marktbevraging gebeurd? Op welke wijze worden dergelijke opdrachten in de markt gezet?

Mijn derde vraag betreft de indicaties of het publieke karakter van VITO mogelijk marktverstoring zou kunnen werken ten opzichte van de private spelers. Over welke mechanismen beschikken wij om een dergelijke impact te vermijden en te monitoren?

Ten slotte, is er een algemeen regelgevend kader voor deelname van VITO aan overheidsopdrachten? Hoe ziet dat kader er dan uit? Welke voorwaarden en bepalingen gelden bijvoorbeeld, op basis van het convenant dat de overheid met VITO heeft gesloten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Schiltz, uw vraag is om meerdere redenen interessant. Trouwens, voor de mensen die erbij waren, we hebben hier vorige week nog een zeer boeiende discussie gehad over het belang van onafhankelijke wetenschappelijke analyses ter ondersteuning van het beleid. Dat was naar aanleiding van een vraag over de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), in verband met de opdoeking van een bepaald lab.

In die zin klopt het wat u zegt in uw vraagstelling, collega Schiltz. Ik bespeurde een 'flavour': u vindt dat de privésector dat misschien even goed kan doen. Ik heb daar op zich geen probleem mee, maar het is die onafhankelijkheid die zo belangrijk is. Daarom verwijs ik naar het debat van vorige week. Ik deel absoluut uw bezorgdheid dat de marktwerking voldoende gegarandeerd moet zijn bij overheidsaanbestedingen.

U hebt zelf cijfers geciteerd, en u had daarover ook een uitgebreide schriftelijke vraag gesteld. Uit die cijfers blijkt effectief dat VITO een hoog slaagpercentage behaalt bij de deelname aan overheidsopdrachten. Dit heeft vooral te maken met de zeer selectieve deelname van VITO aan overheidsopdrachten. VITO neemt eigenlijk alleen deel aan aanbestedingen als het zelf van mening is dat de kennis en expertise van VITO zeer goed aansluit bij de opdracht, waarbij het ook bekijkt of er geen private partijen zijn die de opdracht even goed kunnen doen.

Ik kan u dat aantonen met cijfers: de onderzoeksopdrachten via aanbestedingen bij de Vlaamse overheid maken minder dan 3 procent uit van de opdrachtenportefeuille van VITO. Het is dus niet zo dat VITO aan de zuurstofpomp ligt van de

opdrachten van Vlaanderen. Je moet het dus altijd van twee kanten bekijken. Er zijn trouwens heel veel aanbestedingen vanuit de overheid waar VITO helemaal niet aan deelneemt. Daarnaast bevestigt het hoge slaagpercentage ook de internationaal erkende gespecialiseerde expertise van ons Vlaams strategische onderzoekscentrum (SOC).

Over uw vraag van overheidsopdrachten zonder bekendmaking: Die vraag moet u natuurlijk stellen aan de bevoegde minister. Er zijn vijftien aanbestedingen via het Departement Omgeving – daar heb ik natuurlijk geen vat op – en één keer via het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Dat was voor de ontwikkeling van een methodologisch kader voor de duurzaamheidsevaluatie van het Moonshot innovatieprogramma. Ik zou dus voorstellen dat u die vraag aan de andere ministers stelt. Een mogelijke verklaring is dat het bevoegde departement oordeelt dat de betrokken opdracht perfect aansluit bij zowat unieke expertise, op een aantal punten, van VITO.

Uw derde vraag ging over de 'full cost' en de tarieven. Er wordt een realistische inschatting gemaakt van het aantal concrete werkuren. Daarnaast situeren de personeelskosten en de overhead zich doorgaans boven deze van private studiebureaus en laboratoria, en worden door de klanten bij de Vlaamse overheid eigenlijk als hoog ingeschat. Zoals eerder gesteld zal VITO bovendien uit eigen initiatief afzien van deelname aan overheidsopdrachten als het van mening is dat er private spelers zijn die dat even goed zouden kunnen doen. Ik vind dat dit eigenlijk een goede balans is, als je het zo doet. Ik denk dus eigenlijk niet dat het publieke karakter van VITO maar eerder haar erkende expertise en specialisatie inzake beleidsondersteunend onderzoek doorweegt en maakt dat ze voor die niche weinig private concurrenten heeft.

Dan kom ik aan uw laatste vraag. Het Convenant bepaalt de Strategische Doelstellingen (SD's) van VITO. Een van deze doelstellingen is en ik citeer: "Als onafhankelijk expertisecentrum het Vlaams beleid inzake cleantech en duurzame ontwikkeling ondersteunen en referentietaken uitvoeren in opdracht van de Vlaamse overheid, zoals bepaald in het Beheersreglement."

Maar ook daarbuiten wordt van VITO verwacht beleidsondersteunend onderzoek te doen voor overheden. Dat laatste wordt vervat in een specifieke key performance indicator (KPI) die aan VITO opgelegd wordt. Daarnaast wordt ook duidelijk gesteld dat VITO de dotatie als strategisch onderzoekscentrum en voor het uitvoeren van referentietaken op geen enkele wijze voor contractonderzoek mag aanwenden.

Uw analyse qua cijfers was correct, maar ik denk dat de balans wel oké is. Ik hoop u toch wat verduidelijking te hebben gegeven bij die cijfers, die ook noodzakelijk was trouwens.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Zoals ik aangegeven heb is het onmogelijk om conclusies te trekken over de kwaliteit op basis van die cijfers. Daarom dat ik ook specifiek de vraag stel omdat het natuurlijk wel opmerkelijke cijfers zijn. Wat betreft de overheidsaanbesteding hebt u mij alvast grotendeels gerustgesteld. Als je inderdaad ook vergelijkt wat het volume is van opdrachten die binnengehaald worden tegenover de rest van hun opdrachten, dan zitten die verhoudingen wel goed.

Over de toewijzingen zonder aanbestedingen ben ik wel nog een beetje bezorgd – of toch nog niet helemaal gerustgesteld – omdat daar moeilijk te detecteren is of de bestekken niet te veel op maat geschreven zijn. Maar goed, dat moet dan verder onderzocht worden. Ik ben er mij ook van bewust dat het gros van de toewijzingen

vanuit het Departement Omgeving gebeurt. Dus ik zal uw suggestie om daar nog enkele concretere vragen te stellen zeker ter harte nemen.

Minister, het is net omdat ik grote fan van van VITO ben en de toegevoegde waarde ervan hoog inschat voor ons beleid dat ik dergelijke vragen stel, want het is van kapitaal belang dat de neutrale en onafhankelijke positie van VITO en haar correcte positie in de markt te allen tijd bewaakt en gegarandeerd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik heb een kort bijkomend vraagje. Misschien hebt u de informatie niet mee omdat die breder gaat dan de scope van de vraag van collega Schiltz, maar in dit parlement hebben we nog niet zo lang geleden kamerbreed met één onthouding een resolutie goedgekeurd waarin we ook VITO de opdracht gaven om verder onderzoek te doen naar investeringen in ventilatie en binnenluchtkwaliteit, om onze publiektoegankelijke infrastructuur te verbeteren. Wat is hier de stand van zaken? Ik heb er alleszins nog geen feedback over ontvangen. Misschien hebt u die wel? Dan hoor ik het graag.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik moet eerlijk zijn dat ik inderdaad soms vanuit de private markt wat tandengeknars hoor als het gaat over VITO en de marktwerking. Vaak komt daar de opmerking bij dat VITO toch veel geld krijgt, 58 miljoen euro, en dat zij dan ook goedkoper kunnen insteken voor bepaalde aanbestedingen. Oké, als het gaat over de dossiers waar u over spreekt, met die 3 procent, dan kan ik dat nog begrijpen.

Maar we hebben heel specifiek gezegd, en mevrouw Gennez haalt het zelf aan, dat VITO de ventilatie kan gaan bestuderen. Dan schrijf je dus bijna op maat van VITO een bestek uit waardoor de enige die effectief kan deelnemen dan VITO is, terwijl we ons perfect kunnen inbeelden dat VITO de helikopterview kan bewaren, maar dat er een aantal deelopdrachten perfect zouden kunnen gebeuren via de private markt. Heel concreet wat betreft ventilatie weet ik dat er private spelers zijn die de deelaspecten zeer goed zouden kunnen bestuderen en berekenen. Wordt daar dan voldoende rekening mee gehouden? En wordt dit meegegeven als opdracht aan VITO dat ze zoveel mogelijk met onderaannemers moeten werken in de opdracht die ze krijgen vanuit de overheid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de aanvullingen. Collega Gennez, ik was in mijn mailbox aan het zoeken omdat wij maandag een opvolgingsvergadering van de pilootstudie ventilatie van VITO hebben. Ik weet nog niet wat daar uit zal komen.

Natuurlijk, jullie hebben die resolutie in het parlement goedgekeurd. Als het parlement iets vraagt in een resolutie, dan ga ik daar onmiddellijk mee aan de slag. We hebben dat in dezen ook gedaan. Ik heb er geen probleem mee dat jullie jullie eigen opdrachten kritisch tegen het licht houden, maar wat dit betreft, proberen we maximaal de expertise die VITO heeft, in het oog te houden. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Collega Gryffroy, we hebben geen onderaannestedingen gedaan omdat die inhouse heel veel expertise hebben. Ik denk dat het in dezen vooral ook ging om een praktijktoets die moest worden gemaakt.

Collega Schiltz, uw opmerkingen omtrent overheidsopdrachten zonder bekendmaking zijn wel interessant en belangrijk om op te volgen. Ik geef dat trouwens

ook als aandachtspunt mee aan VLAIO, omdat ik dat wel een relevante opmerking vind. Het is goed om dat te bekijken.

Ik denk dat ik daarmee eigenlijk op alle vragen heb geantwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het controleren en sanctioneren van werkzoekenden door VDAB – 1913 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het controleproces van VDAB naar de medewerking en werkbereidheid van werkzoekenden – 1927 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, eerst en vooral heel veel dank aan uzelf, collega Ongena en de secretaris om de vraag een weekje op te schuiven, en ook aan de minister, die wellicht al vol ongeduld was om een antwoord te geven op die vraag.

Dit gaat over een belangrijke bevoegdheid die wij op Vlaams niveau invullen, namelijk de controle op en sanctionering van werkzoekenden die uitkeringsgerechtigd zijn. We zijn sinds 1 januari 2016 bevoegd voor die controle en sanctionering. Dit is een thema dat toch al een aantal keer minstens tot een vurig debat heeft geleid, zowel in de media als hier in de commissie.

We stellen vast dat dit mondjesmaat actiever en consequenter wordt opgevolgd, maar dat er toch nog een aanzienlijke marge voor verbetering is op het vlak van controle en sanctionering. In 2020 werden er minder dossiers doorgestuurd naar de Controledienst van VDAB. Ook het aantal sancties, signalen en verwittigingen daalde. Vaak werd de coronacrisis ingeroepen ter zake. Ik denk dat ik hier voor alle commissieleden spreek als ik zeg dat sancties geen doel op zich zijn. Het liefst van al zijn dat er zo weinig mogelijk, want dat betekent dat uitkeringsgerechtigde werkzoekenden gretig ingaan op het aanbod aan opleidingen, stages en sollicitaties, maar het aantal sancties en verwittigingen lag toch bijzonder laag, zeker als je weet dat er toch nog altijd 181.000 of 182.000 uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zijn, en ook rekening houdend met informele feedback die wij als parlementsleden soms ook krijgen van werkgevers en mensen die gelieerd zijn met VDAB. Zij zeggen ons: "Het is soms frustrerend: als we zaken doorsturen, dan wordt daar niks mee gedaan. We vinden dat sommige mensen er echt wel nog altijd te veel de kantjes van aflopen. Ondanks alle kansen die ze krijgen, doen ze geen enkele moeite om mee te werken, en we zien dat dat vaak blauwblauw wordt gelaten."

In de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) met betrekking tot Werk en Sociale Economie (WSE) voor 2022 werd aangegeven dat de bemiddelings- en transmissieprocedure zal worden hervormd met het oog op een meer gestructureerde, uniforme en transparante aanpak. Er wordt verwezen naar kortere doorlooptijden, meer onderbouwing van transmissiedossiers en duidelijke verwachtingen ten aanzien van werkzoekenden en bemiddelaars. Minister, ik verwijs in dat kader ook naar een antwoord dat ik van u heb gekregen op een schriftelijke vraag. Herinner u, tijdens een van de plenaire vergaderingen zei u dat het soms moeilijk is om een

sanctie te geven omdat bepaalde afspraken niet op papier werden genotuleerd. U hebt dan in uw antwoord op de schriftelijke vraag bevestigd dat afspraken met bemiddelaars soms zeer informeel zijn besproken, zodat dat moeilijk kan worden gebruikt als basis om iemand te sanctioneren. Daar moeten we dus wel van af, denk ik. Als iemand de kantjes er afloopt, mag er, zeker nu, niet de minste twijfel over bestaan dat zal worden overgegaan tot een kordate verwittiging en sanctie.

Ik heb daarover een aantal vragen, minister.

Welke tendensen ziet u in 2021 en vandaag met betrekking tot die controle en sanctionering door VDAB?

Wat is de stand van zaken van de hervorming van de bemiddelings- en transmissieprocedure? Op welke manier zullen de principes worden gerealiseerd? Wat is de verdere timing? Welke regelgevende stappen moeten nog worden gezet?

Ik zou hier nog heel veel vragen over kunnen stellen, maar ik heb gezien dat collega Ongena die allemaal zorgvuldig heeft opgesteld. Ik vind zijn vraag ook zeer sterk. Ik zal het hier dus bij houden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, collega Ronse. Ik zal uw vragen dan aanvullen. Ik zal de inleiding beperkt houden, want collega Ronse heeft al heel wat interessante dingen gezegd.

Het is inderdaad zo dat VDAB sinds 2016 helemaal alleen bevoegd is voor het evalueren en desnoods sanctioneren van mensen die onvoldoende inspanningen leveren om werk te zoeken. Laten we eerlijk zijn: sinds die bevoegdheids-overdracht duiken er regelmatig kritische geluiden of bedenkingen op over de manier waarop VDAB daarmee omgaat. Vaak stellen we vast dat de sanctionering gebeurt wegens het niet komen opdagen bij een gesprek of het niet bereikbaar zijn, maar veel minder wegens het onvoldoende inspanningen leveren of een gebrekkige medewerking aan sollicitaties. Dat is een van de pijnpunten die regelmatig terugkomen.

Onder andere daarom werd beslist om die sanctionering toch eens goed te bekijken en na te gaan of dit niet beter gedaan kan worden. Een van de zaken die afgesproken werden, is een zesmaandelijkse verslaggeving aan de raad van bestuur over het sanctioneringsbeleid van VDAB. Het wordt nu stilaan tijd voor een nieuwe rapportage aan de raad van bestuur over de resultaten van de controle-dienst. Ik wilde daarom eens polsen naar de cijfers van 2021.

Ik heb een hele reeks vragen voor u, minister.

Werden de resultaten van 2021 al gecommuniceerd aan de raad van bestuur en/of aan u? Zo ja, wat zijn de belangrijkste resultaten? Zit men terug op het niveau van voor het begin van de coronacrisis? Zoals collega Ronse al zei, was 2020 natuurlijk een bijzonder jaar.

Welke conclusies trekt u op basis van deze resultaten?

Blijft VDAB vooral transmissies doen vanwege het niet bereiken van werkzoekenden of is er ondertussen een kentering en komen ook diegenen die onvoldoende werkbereidheid tonen bij sollicitaties meer in beeld bij de controledienst?

Hoe staat het met de sollicitatiefeedback door werkgevers? Dat is natuurlijk cruciaal als je die werkbereidheid wilt aanpakken: dan is het belangrijk dat werkgevers feedback geven over sollicitanten die door VDAB werden doorgestuurd.

We weten dat doorgaans een behoorlijk aantal dossiers onontvankelijk worden verklaard vanwege administratieve redenen. Is dat proces bijgestuurd zodat dit aantal verminderd?

VDAB werkt met een getrapt systeem van signalen, sancties en dergelijke zodat werkzoekenden meerdere kansen krijgen om zich te herpakken. Hoe is het aantal schorsingen geëvolueerd in 2021?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor jullie vragen. Het verbaast me soms hoe fantastisch jullie timing is om vragen te stellen. Zoals jullie weten, houdt deze problematiek me bijzonder bezig. Ze stond geagendeerd op de raad van bestuur van VDAB van 16 februari 2022. Vanwege tijdsgebrek konden de resultaten evenwel niet besproken worden. De cijfers en alles wat ik jullie nu meegeef, werden dus nog niet besproken noch gevalideerd door de raad van bestuur van VDAB.

Ik begin met de cijfers inzake de transmissies. Samengevat: er is goed nieuws en er is werk aan de winkel. Ik start met het goede nieuws – geheel eigen aan mijn karakter. In 2021 ontving de controledienst 22.202 transmissiedossiers. In vergelijking met het jaar 2020 is dat een stijging met 4663 dossiers, of meer dan een kwart – 26,6 procent – extra dossiers.

Waarom is dat goed nieuws? Omdat er bij jullie toch altijd heel veel vragen waren over hoe je aanklampend werkt, hoe je daar op een goede manier mee om kunt gaan. In een ideale wereld zijn er geen transmissiedossiers, maar heeft iedereen ook een job. Vandaar dat ik die stijging als positief aanmerk.

Een tweede positieve evolutie binnen de transmissies heeft betrekking op de reden waarom transmissies worden opgesteld. Zo is er een stijging van het aantal transmissies vanwege de "weigering van een passend werkaanbod". In 2016, collega's, was dat 1 procent van de transmissies. In 2019 is dit gestegen naar 3 procent. In 2021 was het 6 procent. U ziet daar ook een evolutie in het aanklampen van mensen.

Daarnaast wordt 12 procent van de dossiers overgemaakt omdat de werkzoekenden "onvoldoende of niet meewerken in het uitvoeren van de opdrachten" die kaderen in hun zoektocht naar werk of die zoektocht naar werk kunnen ondersteunen. Collega Ongena, dat is heel belangrijk in het kader van de vragen die u gesteld hebt.

Het verhoogde aantal transmissies om die specifieke redenen wijzen er toch op dat een nauwe en meer sluitende opvolging van de werkzoekende gebeurt op dit ogenblik. Want zoals ik al vaak heb gezegd in het parlement, moet er immers eerst een duidelijke opdracht worden gegeven aan de werkzoekende, die wordt opgevolgd, en dan kan men beoordelen of die correct werd uitgevoerd. Pas dan kan men zo'n type transmissie laten gebeuren. Ik vind het dus positief dat de controle hierop tot meer transmissies leidt.

Het feit de werkzoekende niet opdaagt voor het bemiddelingsgesprek blijft wel nog de absolute hoofdreden tot het overmaken van een transmissie. Dat aandeel evolueerde van 82 procent in 2019 naar 73 procent in 2021. U ziet dat de verhouding toch wat aan het veranderen is.

Wat dat luik betreft, collega's, evolueren we in de positieve richting. De corona-context heeft ook in 2021 de fysieke opvolging van de werkzoekenden bemoeilijkt, dus we zijn nog niet terug op het precoronaniveau. In 2019 waren er immers 31.000 transmissies. Dat is de reden waarom we nieuwe stappen zetten, collega's.

In het najaar van 2021 – u hebt er beiden naar verwezen – introduceerde VDAB een nieuwe bemiddelingsmethodiek die het actief en consequent bemiddelen ondersteunt en versterkt. De impact daarvan zullen we pas later dit jaar zien, die kan onmogelijk in de cijfers van vorig jaar zitten.

De hervorming van de bemiddelings- en transmissieprocedure werd met alle betrokken diensten bij VDAB uitgewerkt en men ziet de focus op een aantal terreinen.

De eerste stap was en is om alle VDAB-bemiddelaars mee te krijgen in de nieuwe bemiddelingsmethodiek. Ze hebben vorig jaar allemaal een basisvorming gevolgd over de nieuwe bemiddelingsmethodiek, met meer aandacht voor een sluitende opvolging van werkzoekenden. Met de teamleiders is het traject gestart. Het vervolgetraject voor de teamleiders en de verdiepingssessies zullen dit jaar plaatsvinden. Alle bemiddelaars hebben de basisopleiding dus al gekregen.

Ten tweede werden de bestaande processen geactualiseerd en in de mate van het mogelijke geautomatiseerd. Dat moet leiden tot veel meer structuur en transparantie in het activeringsproces. Mijn bedoeling is dat de foutenlast gevoelig daalt en dat VDAB veel consequenter gaat bemiddelen dan vandaag het geval is. Men moet toch overall een beetje dezelfde methodiek kunnen zien. Leidinggevendens zullen het proces ook veel beter kunnen opvolgen en bijsturen.

Ten derde moet het proces veel meer aansluiten op de digitale realiteit, omdat telefonische en videogesprekken deel moeten uitmaken van de dagelijkse werking. Het zou drie jaar geleden onmogelijk geweest zijn, collega's, om zo ver te gaan. Het regelgevende proces om dit te verankeren is lopende. Het nieuwe VDAB-decreet, het BVR VDAB, is op 11 februari al principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Zodra dat gebeurd is, kan dat digitale bemiddelen ook een volwaardige plaats innemen in de VDAB-werking, wat een goede zaak is.

De inhoudelijke ontwikkelingen vragen uiteraard intensief overleg en ook een doorgedreven samenwerking met de IT-diensten. Nog dit jaar plant VDAB een oplevering van de volledige nieuwe ondersteunende digitale aanpak.

De nieuwe bemiddelingsmethodiek moet leiden tot een meer sluitende opvolging, meer matches op de arbeidsmarkt – want dat is de ultieme doelstelling – en indien nodig ook tot meer transmissies, zeker op het vlak van het weigeren van een passende dienstbetrekking.

Collega's, in totaal zijn er 23.929 sancties en signalen. Dat is minder dan in 2020, want toen waren er 25.503. De stijging van de transmissies in 2021 zou evenwel een positief effect moeten hebben op de sanctiecijfers dit jaar, aangezien heel wat van de dossiers van 2021 pas in 2022 worden beslist. Het feit dat het aantal sancties in 2021 lager is, heeft wat mij betreft ook te maken met het jaar daarvoor. Persoonlijk vind ik dat we in ieder geval zien dat we consequenter en beter aan het werken zijn.

Die sancties zijn zeer divers. Er zijn verschillende types sancties die een gedeeltelijk of geheel verlies van de uitkering tot gevolg hebben. Collega Ongena, u vroeg naar het aantal werkzoekenden die hun recht op een uitkering definitief verliezen. Het gaat om 1370 werkzoekenden, waarvan 1362 binnen het passief sanctiekader, omdat ze niet beschikbaar zijn, door bijvoorbeeld niet in te gaan op een uitnodiging tot een gesprek, en 8 binnen het actief sanctiekader omdat ze niet actief genoeg naar werk zoeken. Ik vind dat een heel rare verhouding. Ik heb dat ook met mijn mensen besproken: hoe kan dat nu? Men meldt mij dat de procedure binnen het passief sanctiekader eenvoudiger is dan de procedure binnen het actief sanctiekader. Het is bijvoorbeeld eenvoudiger om te bewijzen dat iemand niet aanwezig is op het overleg dan dat de persoon geen inspanningen heeft gedaan. Bij de procedure binnen het actief sanctiekader moet je ook werken met afsprakenbladen

vooraleer een transmissie mogelijk is. En om die reden zetten we die procedure binnen het passief sanctiekader actiever in. Maar zoals ik al zei, zal, doordat iedereen die opleidingen heeft gekregen, ook de procedure met afsprakenbladen een stuk beter moeten verlopen.

Wanneer we kijken naar het aantal sancties en signalen ten opzichte van het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zien we een lichte stijging van 14 procent naar 15 procent. Dat komt natuurlijk doordat het aantal werkzoekenden zo drastisch is gedaald. Aangezien het aantal werkzoekenden iets sterker is gedaald dan het aantal sancties is het aantal sancties per werkzoekende dus gestegen. In 2019 zaten we wel nog aan 21 procent, die kentering moet er absoluut nog komen.

Wat de behandeling van de dossiers betreft, zien we dat het aantal dossiers dat binnen de acht weken wordt behandeld, weer is gestegen naar 69 procent. Daarmee zitten we op het niveau van voor de coronacrisis. Dat is dus weer verbeterd. Het aantal schriftelijke verweren is sterk toegenomen van 407 in 2019 tot 774 in 2021. Het aanwezigheidspercentage bij verhoren is 22 procent. Die percentages liggen in lijn met de voorgaande jaren.

Collega Ongena, u vraagt naar de sollicitatiefeedback. Dat is een heel belangrijk instrument. VDAB blijft inzetten op het informeren van de werkgever. De werkgever kan in de onlinetool 'Mijn VDAB' zelf kandidaten zoeken. We zijn dat nog eenvoudiger aan het maken, omdat we dat volledig digitaal willen kunnen laten doen.

Bij het afsluiten van een vacature wordt er in de regel altijd gevraagd om sollicitatiefeedback te geven. Als VDAB kandidaten toeleidt naar een vacature vraagt de bemiddelaar sollicitatiefeedback.

Die inspanningen leiden tot heel concrete resultaten. Collega's, we zien dat de werkgeversfeedback positief is geëvolueerd ten opzichte van 2018. In 2021 waren er al 35.076 reacties. In 2018 zaten we aan ongeveer 29.000 reacties. Het is dus serieus aan het stijgen. Collega's Ronse en Ongena, ik moet wel zeggen dat vele werkgevers niet beseffen wat de impact is van die sollicitatiefeedback. Het is echt van belang dat VDAB dat duidelijk maakt. Het is vaak pas bij persoonlijke contacten en wanneer we benadrukken dat het superbelangrijk is, dat ze dat beseffen en zeggen dat ze dat niet wisten. We moeten daar echt nog meer op inzetten, zodat men het belang ervan, ook voor de komende dienstverlening, beseft.

Betreffende de onontvankelijkheidsdossiers, collega Ongena: ik heb u gezegd dat het een van mijn grote frustraties is dat veel transmissiedossiers onontvankelijk zijn. Dat is nog altijd zo. Het is iets gedaald ten opzichte van 2020: 69 procent is ontvankelijk. Dat is beter dan 2020, maar het is nog niet het niveau van 2019. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Om dat aan te pakken gaf de bemiddelingsdienst de provinciale directies de opdracht om een actieplan op te maken. Er wordt zeer intens aan gewerkt. Wat mij vertrouwen geeft, is het feit dat er een gestructureerd feedbacksysteem geïntroduceerd is, met terugkoppeling van informatie over de ontvangen niet-ontvankelijke transmissiedossiers. Vroeger was die feedback er enkel op het niveau van de bemiddelaar. Sinds mei wordt die feedback ook gerapporteerd aan provinciale directeurs, managers en teamleiders. Dat is natuurlijk belangrijk, want dan kun je ook op provinciaal niveau zien waar de problemen zitten. Vroeger ging dat enkel naar de bemiddelaar, en als die daar niets mee deed, dan werd dat niet opgepikt.

De actualisering en automatisering van de processen zou dus toch een positief effect moeten hebben. Vandaar, collega's, dat ik terugga naar mijn eerste zin:

goed nieuws, maar nog een weg te gaan. De positieve evoluties sterken me wel in de overtuiging dat wat we doen goed is, maar een ingreep die je doet heeft natuurlijk altijd wat tijd nodig om op het terrein effecten te sorteren. We zien al de eerste resultaten. Wim Adriaens heeft een actieplan gemaakt, en ik heb aan hem ook gezegd dat het resultaat moet hebben. We zullen de organisatie daar ook echt op beoordelen. Je kunt je reputatie maar alle eer aandoen als je correct maar ook streng bent. Dus correct en rechtvaardig, maar ook streng als mensen niet opvolgen wat er gedaan moet worden. Die balans is wat mij betreft nog niet helemaal oké, maar het evolueert in de goede richting.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben even groggy geslagen door alle cijfers. We proberen alles goed bij te houden. Bedankt om ons die primeur mee te geven, minister. Het is een zeer interessant gegeven.

Om de cijfers goed te vatten: ik heb genoteerd dat van de transmissies 73 procent, dus meer dan zeven op de tien, niet opdaagt op het bemiddelingsgesprek, 6 procent niet ingaat op een werkaanbod, en 12 procent niet meewerkt aan een zoektocht naar werk. Dan heb ik nog een residu van 9 procent. Het is misschien goed om te weten wat dat dan zou zijn.

Ik heb ook genoteerd dat het aantal transmissiedossiers met vierduizend gestegen zou zijn, ten aanzien van 2020. Dat is wel goed, denk ik. Zoals u zelf ook zegt, betekent dit dat de medewerkers van VDAB, de bemiddelaars, daar toch scherper naar kijken. Het is natuurlijk belangrijk dat we dan ook gaan kijken hoeveel procent daarvan dan ontvankelijk zal zijn. Het jaar voordien was dat 69 procent, dus dat wil zeggen dat drie op de tien door de controledienst als niet-ontvankelijk worden gezien. Dat ligt in de lijn van wat het vroeger was, maar dat is wel erg. Drie op de tien, dat is echt veel. Hopelijk zal dat hier ook verbeteren.

U hebt ook gezegd dat we de impact van de nieuwe methodiek die werd toegepast, pas zullen zien in 2022. Dat begrijp ik uiteraard.

Maar dan wil ik het hebben over de Controledienst. Los van het feit dat er zoveel procent dossiers onontvankelijk zijn, worden er maar iets meer dan 1300 sancties gegeven op ongeveer 23.000-24.000 transmissies. Ik vind dat persoonlijk zeer weinig, die ratio tussen transmissies en sancties. Misschien zijn daar een aantal logische verklaringen voor, maar dan zou ik die ook wel willen kennen. Ik zou me graag, met de commissie, willen buigen over de vraag hoe het komt dat maar 1 op de 20 of 22 transmissies leidt tot een concrete sanctie.

Want de dingen waarvoor transmissies worden doorgestuurd zijn niet de minste: mensen die niet opdagen voor een bemiddelingsgesprek zonder iets te laten of mensen die niet actief meewerken aan een traject naar werk. De hand kan ook niet uitgestoken blijven. Daar moeten we meer aanklappend zijn en we moeten daar dieper kijken vooraleer grote uitspraken te doen over het feit dat die ratio sancties-transmissies heel laag is.

Minister, wat is volgens u de verklaring voor de vrij lage ratio van sancties op het totaal aantal transmissies? Dat is een eerste bijkomende vraag, naast dan de vraag van de 9 procent van de transmissies.

Ten tweede is er het hele verhaal van de nieuwe aanpak waarbij de opdracht duidelijker omschreven wordt alvorens hij beoordeeld kan worden. Dat was voor u een knelpunt. U zei dat veel transmissies niet gegeven kunnen worden omdat de opdracht die de werkzoekende op het afsprakenblad gekregen heeft niet objectief en formeel genotuleerd werd. Hebben we daar nu al vooruitgang geboekt? Worden die opdrachten formeler genotuleerd? Wordt het al eenvoudiger voor de

bemiddelaars om dat dan ook effectief om te zetten in transmissies als er niet tegemoet gekomen wordt aan de opdracht?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ook ik dank u voor het omstandige antwoord en de vele cijfers. Ik heb hier goed genoteerd. Sommige moeten nog wat bezinken, maar ik heb er toch enkele lijnen uit kunnen afleiden die u zelf ook hebt aangegeven. Het is een gemend verhaal. Laat ons eerlijk zijn: er zitten zeker positieve evoluties in. U verwees ernaar dat het toch een beetje in shiften bezig is, de redenen waarom de transmissie gebeurt: het niet komen opdagen, of niet voldoende inspanningen leveren bij sollicitaties. Ik denk dat dat wel een goede zaak is en inderdaad een getuige is dat er toch wat meer aanklampend beleid is.

Natuurlijk kunnen we niet rond de vaststelling heen dat we algemeen nog niet op het niveau van 2019 zitten. Dat is ook heel duidelijk. Zowel het aantal transmissies als het aantal sancties dat gegeven is, ligt lager. Wat betreft de transmissies zitten we op 22.000. In 2019 waren dat er nog 30.000. Ik heb begrepen dat er 23.000 sancties zijn, zelfs lager dan in 2020. Oké, u zegt dat dat nog voor een stuk ingehaald zal worden omdat dat natuurlijk een tijd nodig heeft om behandeld te worden.

Maar dan was er de 1370 waar college Ronse naar verwijst. Ik denk dat dat toch gaat over de schorsingen, de uitsluitingen? Ja, sancties gaan ruimer natuurlijk, maar dat gaat specifiek over: 'we nemen de uitkering af, want u hebt te weinig inspanningen geleverd'. Daarbij zit de grote hoop dan bij dat passief deel. En er zijn maar 8 schorsingen, of het uitsluiten van de uitkering binnen het actieve kader. Dat wijst erop dat er daar toch echt wel nog werk aan de winkel is. Dat gaat natuurlijk over de vraag of mensen voldoende ingaan op werkaanbiedingen, voldoende inspanningen leveren om een job te zoeken op een actieve manier. Als je daar maar 8 uitsluitingen hebt, dat blijft toch wel bijzonder laag.

Voor alle duidelijkheid: sancties zijn natuurlijk nooit een doel op zich, het is een middel. Maar het lijkt me toch nodig om extra inspanningen te leveren op momenten dat onze arbeidsmarkt zo in brand staat. Daar hebben we het toch vaak over, dat heel veel werkgevers schreeuwen om arbeidskrachten. Ik kijk uit naar de resultaten van het nieuwe beleid dat nu op poten is gezet. Het is belangrijk dat we dat goed opvolgen.

Ik heb nog twee bijkomende zaken. Het is goed dat de bemiddelaars beter begeleid worden en worden gewezen op het feit dat sancties ook een onderdeel van hun pakket zijn in de mate dat dat nodig was. Het is ook belangrijk dat men daar waakt over een zekere uniformiteit, dat het niet afhangt van bij welke bemiddelaar je zit dat je al dan niet een sanctie kunt krijgen. Dat moet ook een aandachtspunt zijn om daar uniformiteit in te trekken bij die bemiddelaars want uiteindelijk staat of valt het hele sanctiebeleid natuurlijk met de bereidheid van bemiddelaars.

Over die sollicitatiefeedback is er goed nieuws. Dat stijgt, van 29.000 naar 35.000 reacties, maar ook in dezen lijkt het me echt cruciaal dat we werkgevers wijzen op het belang daarvan, zoals u zelf ook aangeeft, minister. Zeker als we willen dat werkzoekenden meer inspanningen leveren bij sollicitaties, als we meer controle daarop willen verrichten, dan is de medewerking van werkgevers cruciaal. We moeten dus bekijken of we nog extra inspanningen moeten leveren richting werkgevers om daaraan mee te doen, om die sollicitatiefeedback te geven. Als we dat immers niet doen, dan zullen we snel vast komen te zitten in onze ambitie.

In het algemeen is dit dus een gemengd verhaal. Er zitten hier en daar positieve evoluties in, maar algemeen blijft toch ook wel de bedenking dat we die stok, zeker

in de huidige situatie van onze arbeidsmarkt, echt nog wel meer moeten en kunnen bovenhalen.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, dank u wel voor de vraag. Ik vond het ook een heel interessante vraag. Ik zou eventjes willen terugkomen op het aantal schorsingen. Als ik het goed heb begrepen, zijn dat er 1370 van de 23.929. Dat is dus ongeveer 5 procent. Minister, als we daar dan echter dieper op ingaan, zijn dat dan schorsingen voor bepaalde duur die werden opgelegd? Is dat bijvoorbeeld voor 1 of 2 maanden, of is dat voor onbepaalde duur? *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Definitief. Ah. Dan is mijn vraag: hebt u een zicht op de leeftijd van die mensen, of op hun werkloosheidsduur? Ik weet niet of daar een trend in te zien is. Wat gebeurt er dan met hen als ze dat kwijt zijn? Worden ze nog ergens opgevestigd? Gaan ze bijvoorbeeld een leefloon aanvragen? Door het feit dat ze hun werkloosheidsuitkering verliezen, gaan ze vermoedelijk elders terecht. Hebt u er een zicht op wat er gebeurt op het ogenblik dat ze die uitkering kwijt zijn?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil me aansluiten bij de interessante vraag en de interessante antwoorden, met dank voor de primeur voor het parlement. Ik denk dat er een heel positieve kentering te zien is in die aanklappende aanpak vanuit VDAB. Als het goed is, moeten we het ook wel zeggen. Ik heb hierover zelf vele vragen gesteld aan uw voorganger, minister Muyters. Ik stel toch vast dat we nu op de juiste weg zijn, zij het dat er nog wel een aantal zaken nog beter kunnen. Ik denk bijvoorbeeld aan het gebruikmaken van die afsprakenbladen. Goede afspraken maken goede vrienden: concrete afspraken op papier maken dat VDAB en de werkzoekenden goed weten van elkaar wat er wordt verwacht en waarop er uiteindelijk kan worden beoordeeld. Het gebruik daarvan kan misschien nog iets frequenter en beter.

Ook het hele werkgeversverhaal is belangrijk. Het is heel goed dat er bijkomende feedback lijkt te komen, met 35.000 reacties vorig jaar, maar als je kijkt naar het aantal vacatures die daadwerkelijk worden aangemeld bij VDAB, is dat nog altijd maar een beperkt deel waarop VDAB echt feedback krijgt. Ik denk dus dat er naast een aanklappend beleid voor werkzoekenden ook een aanklappend beleid voor werkgevers nodig is, om hen te ondersteunen, maar ook om hun feedback te vragen over de manier waarop hun vacatures al dan niet ingevuld geraken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel. Als het gaat over werkgevers en werkzoekenden, is 'aanklappen' het nieuwe modewoord.

Collega Ronse, ik wil toch eerst een woordje uitleg geven over die 69 procent, en die 31 procent onontvankelijke dossiers. Ik heb gevraagd aan VDAB dat ze dat veel duidelijker maken in de cijfers. Op het eerste gezicht zou je dat immers redelijk onthutsend vinden, maar dat is eigenlijk niet zo. Het grootste deel van de dossiers die vandaag onontvankelijk zijn, betreft VDAB-klanten die geen werkloosheidsuitkering ontvangen. Dat zijn bijvoorbeeld werkzoekenden die ondertussen al definitief zijn uitgesloten op basis van vorige transmissies, of mensen in begeleiding bij VDAB die een ander soort uitkering ontvangen. Die dossiers worden nadien aan de betrokken diensten bezorgd. Dat zijn dus eigenlijk dossiers waaraan je niet zo veel kunt doen.

6 procent, dus een klein deeltje, zijn werkzoekenden die ondertussen al opnieuw aan het werk zijn. Als je dat dan optelt, is het aantal dossiers die onontvankelijk zijn wegens fouten in de procedure, relatief beperkt.

Ik vind het heel belangrijk dat VDAB dat in de cijfers onmiddellijk duidt. Het feit dat dat in eerste instantie niet in mijn antwoord zat, is ook wel tekenend. Ze moeten zich goed verklaren. Men kan zeggen: in plaats van 31 procent is het misschien nog 10 procent en dat is ook nog te veel. Maar het is al beter dan aanvankelijk.

Collega's, die 1362 sancties zijn definitieve uitsluitingen. Dat is dus de zwaarste sanctie. Er waren in totaal een kleine 10.000 sancties, veel meer dus. Daarbij ging het dan nog om het tijdelijk verliezen van de uitkering of een verwittiging. Het federaal kader wordt daarbij gevolgd en strikt toegepast. Collega Malfroot, ik had het andere cijfer niet vermeld omdat ik me gefocust had op de definitieve uitsluitingen.

Collega Ongena, passief sanctioneren is eenvoudiger: als iemand weigert om te solliciteren, kan men een concrete sollicitatieopdracht geven. Als die niet goed uitgevoerd wordt, kan men veel sneller een transmissieprocedure opstarten. Het heeft dus ook met de snelheid te maken.

Collega Ongena, u had opmerkingen over de uniformiteit. Het is voor mij echt elementair dat je alle VDAB-bemiddelaars meekrijgt in dezelfde procedure. VDAB heeft die bemiddelaars nu gevormd, wat een hele stap was. Nu moeten de teamverantwoordelijken daarin gestuurd en bijgestaan worden. Ik vind het ongelooflijk dat, als iets niet oké is, dit enkel naar de bemiddelaar gaat en dat de teamverantwoordelijke of de provinciaal directeur dat niet krijgt. Hoe kan men dan een beleid voeren inzake de bemiddelaars? Ik vind het eigenlijk niet logisch dat dat nog niet op die manier gebeurde.

Collega Malfroot, het aantal effectieve sancties is ongeveer gelijk gebleven aan dat van vorig jaar. Eenmaal mensen uitgesloten zijn, moeten ze bekijken of ze recht hebben op iets anders, zoals een leefloon of een andere uitkering. Dat is wel een zware sanctie. Maar als men goed wil kunnen bemiddelen, moet die ultieme sanctie er wel zijn. Hoe minder, hoe beter, volgens mij, maar mensen moeten wel inspanningen leveren.

De werkgeversfeedback is een element dat ik absoluut wil meenemen in het werkgelegenheidsakkoord. We komen daar straks nog op terug bij de vragen over de Activeringsconferentie. Ik kom goed overeen met mijn voorganger, collega Muyters. Ik vond zijn aanpak qua sanctionering wel oké, maar ik vond die niet transparant genoeg. We hebben het daar ook een aantal keren over gehad. Maar nu ik zelf bevoegd ben, besef ik ook wel dat iets wijzigen in een organisatie tijd vraagt. The proof of the pudding is in the eating. Ik hoop dat dit echt goede resultaten oplevert. Het beste resultaat dat je kunt hebben, is dat nog meer mensen naar werk begeleid worden en dat die totale pool van werklozen een stuk kleiner wordt.

Collega Ronse, op het residu heb ik nu geen zicht, maar misschien kunt u daarover een schriftelijke vraag stellen. Die komt er dan bij in de statistieken en blijft ook bewaard voor de anderen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik ben al iets meer gerustgesteld aangaande die onontvankelijke dossiers. Het is inderdaad absurd. VDAB moet dat dan een andere benaming geven, want zoiets kan toch leiden tot serieus foute interpretaties. Het zou goed zijn om dan het exacte percentage te kennen van dossiers die echt onontvankelijk zijn. Als ik snel reken, gaat het om ongeveer 10 procent. Dat is wel nog altijd veel. Het gaat over 2200 dossiers. We moeten dus toch bekijken hoe dat komt.

Ten tweede ben ik ook wat gerustgesteld aangaande het aantal sancties. Ik heb begrepen dat er 1300 definitieve uitsluitingen waren. Daarnaast zijn er nog ongeveer 10.000 tijdelijke schorsingen en dergelijke. Als ik snel tel, leidt een transmissie dus in iets minder dan 1 van de 2 gevallen tot een concrete sanctie voor de uitkeringsgerechtigde werkzoekende. Ik denk dat we dan nog altijd, misschien samen met deze commissie in een gedachtewisseling, wat dieper moeten ingaan op het controle- en sanctioneringsbeleid, op waar die delta zit en waarom die andere helft, van de wel ontvankelijke transmissies, niet leidt tot een sanctie. Dat lijkt me de tweede grote werf.

De derde werf is hoe men kan opvolgen dat de VDAB-bemiddelaars die opdrachten effectief formeel opnemen in de afsprakenbladen.

De vierde werf lijkt mij die te zijn die collega Ongena, maar ook u, voorzitter, heeft aangegeven. Namelijk: sollicitatiefeedback. Ik hoor op het terrein dat heel veel werkgevers soms wat cynisch zijn en het niet meer doorgeven. Daar moet aan gewerkt worden. Tegelijk wil ik het ook opnemen voor de werkzoekende. Ook sommige werkgevers zijn absoluut niet oké. Ze maken soms vacatures die dan tijdens de sollicitatie plots iets helemaal anders blijken te zijn. De communicatie en de manier van omgaan met werkzoekenden zijn bij sommige werkgevers ook zeker voor verbetering vatbaar.

Globaal gezien is er nog veel werk aan de winkel, denk ik, maar we zijn toch stap voor stap in de goede richting aan het gaan met het keren van die tanker. We zullen als commissie wel zeer aandachtig blijven, want het is toch de achillespees van ons Vlaams activeringsbeleid.

De voorzitter: De heer Ongena heet het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, we weten dat heel veel sectoren kampen met enorme personeelstekorten. Het gaat dan over de zorg, het onderwijs, de kinderopvang. Er gaat bijna geen dag voorbij of er komt wel een sector bij waar men helpende handen tekort heeft. Ik denk dat we er echt alles aan moeten doen om die vacatures ingevuld te krijgen, en we doen dat ook. We moeten dan ook kijken naar hen die vandaag werkzoekend zijn, en dat is toch nog altijd een legertje, een serieus leger eigenlijk, van 180.000 mensen in Vlaanderen. We moeten echt heel veel inspanningen doen om die mensen te begeleiden, maar we moeten ook de stok durven bovenhalen als het moet. Laat ons eerlijk zijn, als je 10.000 sancties hebt op 180.000, dan is dat 5,5 procent. Als men dan kijkt naar hen die effectief worden uitgesloten, is het zelfs minder dan 1 procent. Dat zijn er 1370, dat is 0,76 procent. Ik wil optimistisch zijn, maar ik noteer toch vooral dat er nog wat werk aan de winkel is. Ik denk dat het toch beter zou moeten. Zoals gezegd is dat niet per se om extra sancties uit te spreken, maar als ik kijk naar de evolutie en hoe de arbeidsmarkt er vandaag aan toe is, lijkt het me echt nodig dat we meer inspanningen doen en de vinger goed aan de pols houden zodat het nieuwe actieplan, dat in het najaar in gang werd gestoken, ook effectief leidt tot betere resultaten.

Ik denk dat het dus echt cruciaal is, minister, dat u en wij dat goed opvolgen en bijsturen waar nodig. Anders laten we heel veel werkgevers, maar ook heel veel werkzoekenden in de steek.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over mogelijke fraude in de dienstenchequesector – 1996 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Het was toch wel even schrikken toen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) een aantal weken geleden liet weten dat er een onderzoek loopt naar fraude, specifiek bij dienstenchequebedrijf Domestic Services. Zieke poetshulpen zouden bij het dienstenchequebedrijf op tijdelijke werkloosheid gezet zijn. Daardoor moest de werkgever hun inkomen niet betalen, maar ontving de werknemer wel een uitkering van de sociale zekerheid. De sociale zekerheid draait dan op voor de kosten die de werkgever normaliter zou moeten betalen en de werknemer ontvangt maar 70 procent van zijn loon. Daarnaast zou er ook tijdelijke werkloosheid aangevraagd worden op dagen dat de huishoudhulpen wel aan het werk zijn. De kans bestaat dat de poetshulpen hier zelf het slachtoffer van worden, ondanks het feit dat ze niet op de hoogte zijn. Ze worden immers verhoord en wanneer schuldig bevonden, moeten ze het geld dat ze ontvingen terugbetalen, ook al hebben ze een prestatie geleverd, en krijgen ze mogelijk een sanctie.

Volgens de werkgevers gaat het hier louter over afwijkingen en geen structureel probleem. De werknemersorganisaties zeggen dan weer dat het een praktijk is die ze al in verschillende dienstenchequebedrijven tegenkwamen. Als het onderzoek bevestigt dat de betrokken dienstenchequebedrijven fraude plegen is dit de tweede keer dat bepaalde bedrijven – niet alle, gelukkig zijn er heel veel bonafide bedrijven in de sector – extra winsten proberen binnen te halen op kosten van onze sociale zekerheid. Dat is dus fraude, misbruik.

Eerder misbruikten bedrijven ook al het systeem van collectieve arbeidsduurvermindering. Een voorwaarde – wat mij betreft het minimum minimorum – voor het behouden van een erkenning als dienstenchequebedrijf is dat je de wet moet naleven.

Minister, als het dienstenchequebedrijf Domestic Services schuldig blijkt, zult u de erkenning dan intrekken?

Bent u op de hoogte van andere dienstenchequebedrijven die mogelijk dezelfde praktijken toepassen? Hebt u uw inspectie de opdracht gegeven om dat te onderzoeken?

Kunnen de subsidies van het Vlaamse Gewest aan het dienstenchequebedrijf worden teruggevorderd als er sprake is van fraude?

Ten slotte, kunt u er bij de bevoegde federale minister voor pleiten – dat zal collega Ronse belangrijk vinden – dat, wanneer de fraude bevestigd wordt, de dienstenchequemedewerkers niet het slachtoffer worden van deze malafide praktijken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, uiteraard is het dossier waarvan sprake gekend bij de Vlaamse Sociale Inspectie gekend. Het onderzoek wordt trouwens gezamenlijk uitgevoerd, door de federale en Vlaamse inspectiediensten samen. U weet dat ik daar een grote voorstander van ben, enerzijds om te vermijden dat bedrijven

permanent twee verschillende inspecties over de vloer krijgen en anderzijds omdat je de krachten zo kunt bundelen.

Het onderzoek is nog lopende, waardoor ik voorlopig niet zoveel kan communiceren. Ik ben ook niet op de hoogte van andere dienstenchequebedrijven waarbij is aangetoond dat ze dezelfde praktijken toepassen. We werken wel heel intens samen met de RVA-controlediensten om fraude op te sporen. Ik heb samen met mijn inspectiedienst ook in die samenwerking geïnvesteerd.

In de dienstenchequeregeling staan wettelijke of reglementaire voorwaarden vermeld die de ondernemingen moeten naleven. Een aantal van die voorwaarden gaan over het naleven van de regelgeving. Mijn departement kan diverse maatregelen treffen als een erkende dienstenchequeonderneming deze niet respecteert. Zo kunnen we de dienstencheques terugvorderen als die ten onrechte werden toegekend. Bij zware inbreuken kunnen we de erkenning zelfs intrekken. Er kan ook een administratieve geldboete worden opgelegd. Maar zolang het onderzoek niet is afgerond, collega Gennez, kan ik geen uitspraken doen over sancties.

Het is nu aan de bevoegde federale overheidsdiensten om op te treden als de regeling van tijdelijke werkloosheid wordt misbruikt. Ik ben het er, net als u, volmondig mee eens dat de dienstenchequewerknemer niet de dupe mag zijn van dergelijke inbreuken. Dat zal ik ook bespreken met de federale minister van Werk. Het is totaal niet aanvaardbaar dat werknemers financieel worden afgestraft voor inbreuken die door hun werkgever werden gepleegd. In dat geval moet er eigenlijk een gepaste sanctie aan de werkgever worden opgelegd.

We zitten nog in een twilightzone aangezien er nog geen resultaten zijn van het onderzoek.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Het is heel goed dat u de inspecties laat samenwerken. Dat lijkt mij evident, aangezien de bevoegdheden op dat vlak nog steeds versnipperd zijn, wat volgens ons niet wenselijk is, collega Ronse. Maar dit is een zeer winstgevend bedrijf, dat ook al dividenden heeft uitgekeerd. De huishoudhulpen dreigen het slachtoffer te worden en ze verdienen al zo weinig. Als hun gewaarborgd loon hiermee op de helling komt te staan en ze zouden moeten terugbetalen, is dat uiteraard volstrekt onaanvaardbaar. Ik ben dan ook blij dat u het daarmee eens bent en dat u dat ook veroordeelt.

Ook het bedrijf La Belle Maison zou dezelfde praktijken hebben toegepast, zo signaleren medewerkers ons. Minister, het is dan ook misschien zinvol om daar proactief de inspectie te laten screenen.

Bijkomend wil ik u, los van dit concrete dossier, de vraag stellen naar de stand van zaken van het sociaal overleg. Dat blijft maar aanslepen, in niemands belang, denken wij, en nog het minst in het belang van de huishoudhulpen zelf. Want zo blijven zij wachten op een inhaalbeweging, zowel op hun loon als op hun mobiliteitsvergoeding.

Is er daar nog beweging, ook vanuit de overheden, om te bemiddelen en extra middelen te voorzien? Uiteraard hebt u in ons een medestander, dat weet u, om de middelen die voorzien zijn om de omruilwaarde van de cheque te indexeren, afhankelijk te maken van dat sociaal akkoord. Maar als het heel beperkte aandeel mobiliteitskosten dat wordt gevraagd nog het laatste knelpunt zou zijn, is het misschien zinvol om daar toch extra op in te zoomen en indien nodig middelen te voorzien.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, onze inspectie werkt zeer proactief samen met de vakbonden. Als u dat signaal geeft, gaan we dat mee capteren. We nemen uw tip absoluut mee. Ik ga collega Dermagne ook een brief sturen om te wijzen op de laakbaarheid, én op de kwetsbaarheid van de medewerkers in dit verband.

Wat de onderhandelingen betreft: we laten die verdergaan, maar u kent mijn standpunt. Wat ik niet zal doen is er plots extra geld insteken wegens het feit dat het lang duurt. Ik vind echt dat men tot een redelijke oplossing moet komen. De onderhandelingen zijn op Belgisch niveau, dat weet u, en door het feit dat we 100 procent geven, zijn alle regio's nu op dezelfde manier aan de slag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het beheer van overheidsdata over het arbeidsmarktbeleid – 2044 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, dit lijkt een enorm saaie vraag, en u vraagt zich misschien af waarom ik die vraag stel. Soms raakt men bij een antwoord op een schriftelijke vraag of een vraag om uitleg gefrustreerd omdat bepaalde dingen ontbreken die voor ons wezenlijk zijn om te kijken of een maatregel goed werkt, of het een doeltreffend instrument is. Ik ga een voorbeeld geven: als we het hebben over de VDAB-RIZIV-trajecten, dan zou het voor ons heel interessant zijn om te weten wat de totale variabele kost per traject is. Dan kunnen we zien of de input de output waard is. We zien telkens dat dit niet altijd even gemakkelijk is. Het is niet alleen voor deze commissie, maar ongetwijfeld ook voor andere beleidsdomeinen zo, dat we met databeheer een voorsprong kunnen nemen. Als we Vlaanderen en ons niveau waardig willen zijn, dan moeten we toch beter kunnen.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) dachten blijkbaar ook zo en zij hebben een advies en een oproep aan de Vlaamse Regering gericht om steviger te investeren in de beschikbaarheid, vindbaarheid en ontsluiting van overheidsdata om beleidskeuzes beter te onderbouwen. Dat is eigenlijk niet alleen een vraag voor ons, maar ook om de minister te steunen. Dat is zeker ook in het relancebeleid belangrijk.

Vandaar de volgende vragen, minister.

Wat is uw reactie op het advies en de oproep van de SERV en de VLIR? Hoe gaan we daarmee aan de slag voor het beleidsdomein arbeidsmarkt? Op welke manier reikt het advies elementen aan voor een evidencebased arbeidsmarktbeleid op basis van facts and figures?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Ronse. Een saaie vraag is ook een vraag die moet worden beantwoord. Maar ik ben bijzonder trots om u te melden dat ik achter de oproep sta die via het advies werd gelanceerd, maar meer nog: dat ik iedereen, de talrijke kijkers naar deze vergadering, aanraad om het advies door te nemen. Mijn beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE) wordt als een voorloper beschouwd op het vlak van databeleid. In het advies stelt men zelfs dat we een mogelijke bron van inspiratie zijn voor andere beleidsdomeinen. Collega

Ronse, ik hoop dat u dat gehoord hebt. Dat is het resultaat van het harde werk van velen. Als je een voorloper bent, dan vind ik dat helemaal geen saaie vraag, maar een vraag die mij toelaat om eens de loftrompet boven te halen voor onze mensen, op onze diensten.

Hoe gaan we daar concreet mee aan de slag? Ik heb net gezegd dat we een voorloper en een inspiratiebron zijn voor velen, maar we gaan natuurlijk ook aan de slag.

Ten eerste zetten we extra in op surveywerking. Enquêtes bij werkgevers maken integraal deel uit van de voorbereiding voor de realisatie van de nieuwe maatregel 'competentiechecks bij ondernemingen'.

Ten tweede: we hebben bij het begin van de legislatuur afgesproken dat VDAB de dataregisseur van de Vlaamse arbeidsmarkt moet worden. Dat betekent dat VDAB zich niet langer beperkt tot het verzamelen van data over werkzoekenden, maar bijvoorbeeld ook over groepen die vandaag niet-beroepsactief zijn. Die data worden dan ter beschikking gesteld van andere actoren, zoals de universiteiten.

Ten derde: in 2022 zullen aanzienlijk meer cijfers en open datasets over de Vlaamse beleidsmaatregelen ter beschikking gesteld worden. We zijn volop onze WSE-dashboards aan het integreren in de Vlaamse overheidsbrede website.

Vier, de samenwerking is van belang voor de aanbevelingen in het advies rond het datawarehouse van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). Tot we op de limieten van de privacywetgeving botsen gaan we daar over tot een maximale integratie.

Ten vijfde is de toegang tot data een van de elementen die in het kader van een asymmetrisch beleid onder de aandacht gebracht worden.

Dan kom ik aan uw derde vraag. Om zo'n cultuur van datagedreven en evidence-based beleid te bevorderen, hebben we vorig jaar in juni 2021 een kennisagenda voor Werk en Sociale Economie opgesteld. Het is de bedoeling om dit document dit jaar te doen uitmonden in een concrete evaluatieagenda. Bij de verlenging van de beheersovereenkomst aan het steunpunt heb ik formeel een engagement genomen om binnen drie jaar voorstellen tot een duurzame decretale verankering van het data- en expertisecentrum aan onze regering voor te leggen.

Het kan misschien een saai antwoord klinken, maar herinner u in het begin vooral het complimentje aan het adres van onze diensten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, u hengelt naar een complimentje, dus bij dezen: goed bezig, proficiat.

Het is goed dat dat de voorloper is, zeker voor het arbeidsmarktbeleid is dat immens belangrijk. Ik kijk dus uit naar de concrete resultaten daarvan. Collega's, dat betekent dat de minister vanaf 2023 bij onze schriftelijke vragen via VDAB perfect alle mogelijke facts and figures in een oogwenk zal kunnen krijgen. Dat is zeer heuglijk nieuws.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse Activeringsconferentie en het asymmetrische arbeidsmarktbeleid – 2087 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal het vrij kort houden, want ik denk dat beide thema's genoegzaam bekend zijn. De aanleiding van deze vraag is eigenlijk dubbel. Minister, u hebt aangekondigd, ik denk dat het in 'De zevende dag' was, dat er eind maart met minister Dermagne een doorbraak zou komen over asymmetrisch beleid. Ook ging ik ervan uit dat die activeringsconferentie ook op vrij korte termijn zal worden georganiseerd. Proactief als we zijn, willen we dus even polsen naar de stand van zaken.

Als we het zeer concreet over dat asymmetrisch beleid hebben, hebben we dan zicht op vrijheid in Vlaanderen om onze werkloosheidsuitkeringen degressief te maken, om het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) te doen uitdoven, en om langdurig zieken beter te begeleiden en te activeren? Wat dat laatste betreft, is er een protocolakkoord. Er is al een klein tipje van de sluier opgelicht. We zouden die mensen toch sneller kunnen zien. Hulde ook aan collega Claes, die dat heel goed heeft gebracht in de plenaire vergadering. Ik sluit mij volledig aan bij haar feedback. Minister, ook hulde aan u voor het kunnen bereiken van dat protocolakkoord. We kunnen dus ook complimentjes geven op dat niveau.

Zullen we ook de vrijheid hebben om tijdelijk werklozen automatisch te laten inschrijven bij VDAB? Wat is de concrete timing? Zal eind maart nog altijd worden gehaald om die forse doorbraken te hebben inzake dat asymmetrisch beleid? Hoe vullen de andere gewesten dat asymmetrisch beleid in? Welke accenten worden in Wallonië en in Brussel gelegd? Wat doen zij anders dan wij? Is er iets wat we van hen kunnen leren? Wat is het traject naar die Vlaamse Activeringsconferentie? Wie wordt daarbij betrokken? Wat is de concrete timing voor die conferentie? Wat is het plan van aanpak voor het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité)?

Misschien een heel kleine rechtzetting. In de plenaire vergadering zei u dat u een bak Omer zou krijgen van mij. Die was beloofd aan collega Ongena. Die was ook niet beloofd voor het protocolakkoord omtrent langdurig zieken. Die was beloofd als collega Ongena erin zou slagen om het flexistatuut door te trekken naar alle sectoren. *(Opmerkingen)*

Collega Ongena, als dat lukt, dan krijgt u zeker uw bak Omer. Minister, als u in het asymmetrisch beleid kunt zorgen voor alle punten die ik hier net heb opgesomd, dan krijgt u van mij veel meer dan een bak Omer. *(Gelach. Opmerkingen)*

En als u zorgt voor een vrij en onafhankelijk Vlaanderen, dan zorg ik zelf voor een bedevaart in uw richting. Alle hulde dan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, ik wil in elk geval niet aan uw laatste eis voldoen, want ik wil geen bedevaartsoord worden. Dat is dus al opgelost.

Er is natuurlijk een groot verschil tussen asymmetrie en een staatshervorming. Dat wil ik eerst toch verduidelijken voor hen die daaraan zouden twijfelen. Asymmetrie betekent dat we binnen een federaal kader ruimte krijgen om eigen accenten te

leggen. Tot het hervormen van de werkloosheidsuitkering of het uitdoven van SWT zullen we in Vlaanderen nooit kunnen beslissen, tenzij via een staats hervorming. Ik wil daar helder over zijn. Er zijn wel zaken die wel mogelijk zijn. Ik vind dat die perfect verwoord zijn in de conceptnota 'Elk talent telt'. Voorzitter, ze zijn ook bevestigd in een resolutie van dit Vlaams Parlement op 14 juli 2021. Het is nu aan mij en onze medewerkers om daar zo veel mogelijk van te realiseren.

Een eerste positieve stap is het protocolakkoord met minister Vandenbroucke over de re-integratie van langdurig zieken. Collega Claes heeft er vorige week naar verwezen en er ook een vraag over gesteld. De target is om in 2024 op 12.000 trajecten uit te komen. Ik voel ook echt dat collega Vandenbroucke die asymmetrische stappen wil zetten.

Collega Dermagne, dat is een ander paar mouwen. Daarvoor hebben we een interfederaal platform opgesteld. Er zijn vier dossiers die daar op dit ogenblik op tafel liggen. Ten eerste is er de tijdelijke werkloosheid. Wat dat betreft, moeten er heel wat technische elementen worden opgehelderd. Dat dossier zou zo goed als rond zijn in dat interfederaal platform. De administraties zijn ook redelijk eensgezind daarover. Ik hoop dus dat we snel tot een politiek akkoord kunnen komen daarover, hopelijk nog op de interministeriële conferentie van maandag. Dat zal ik maandag echter horen. Op 29 maart is er opnieuw een interministeriële conferentie.

Ten tweede is er het vrijwilligerswerk en met name de vraag om dat meer activerend te kunnen inzetten in een traject naar werk. Op dat punt verlopen de besprekingen positief; die zouden zo goed als rond zijn. Ook hoop ik hierover maandag een akkoord te kunnen bereiken. Ik vind dit ongelooflijk belangrijk.

U weet niet waarover het gaat, collega Ronse?

Axel Ronse (N-VA): Het is me even ontgaan. Wat is het tweede punt?

Minister Hilde Crevits: Het vrijwilligerswerk, dat we veel activerender willen kunnen inzetten in trajecten naar werk.

Ten derde is er het vrijstellingenbeleid voor opleidingen. Vandaag bepaalt de federale overheid in grote mate wat we kunnen toestaan als opleiding voor werkzoekenden en wat niet. Ik wil op dat vlak meer ruimte om zelf dat beoordelingskader te kunnen invullen, rekening houdend met onze eigen arbeidsmarkt en opleidingsmarkt. In dit dossier is er nog geen doorbraak en daarin moeten we dus absoluut vooruit. Ik begrijp trouwens niet waarom er hier nog geen doorbraak is. Ik vind dat zelf elementair. Ik sta echt achter de dingen die ik hier vermeld.

Ten slotte is er het debat rond de beschikbaarheid van werkzoekenden. Zoals u weet zijn er diverse types van beschikbaarheid: actief, passief en aangepast. Die zijn vastgelegd in het federale sociaal overleg en dit is niet altijd eenvoudig voor de VDAB-bemiddeling. Ik zou die beschikbaarheid dus meer regionaal willen invullen. We zijn hierover ook in discussie op het interfederaal platform, maar die vraag ligt praktisch vrij moeilijk.

Die laatste twee dossiers kennen dus wat praktische en technische knelpunten. Ik hoop dat we met die eerste twee dossiers snel vooruit kunnen gaan en dat de twee andere snel daarna kunnen volgen.

Ik begreep dat men op federaal niveau bij de tweede goedkeuring van de wetgeving inzake de arbeidsdeal ook de eerste voorstellen inzake asymmetrie wil goedkeuren. Ik was deze week bij de koning voor feedback over Denemarken en ik moet zeggen dat minister Dermagne, die daar ook aanwezig was, zijn engagement herhaald heeft om die asymmetrische elementen mee te nemen.

U vroeg ook naar de andere regio's. Iedereen legt zijn eigen klemtonen. Vanuit de andere regio's zijn er evenwel geen actieve vragen naar asymmetrie, enkel Vlaanderen heeft die.

Wat de Activeringsconferentie betreft, collega Ronse: u snuift dat alweer goed op. Als het goed verlopen is, zou u ondertussen een uitnodiging ontvangen moeten hebben in uw mailbox, evenals alle andere parlementsleden trouwens. De conferentie zal plaatsvinden op dinsdag 19 april 2022. Het is een hybride conferentie met een tweehonderdtal fysieke deelnemers naast een aantal hybride volgers. Alle geïnteresseerden zullen kunnen volgen via een interactieve livestream, maar uiteraard nodigen we een aantal mensen ook fysiek uit. Mocht u die uitnodiging nog niet ontvangen hebben, zal die er zeer binnenkort komen. Ik zie dat collega Claes knikt. Normaal gezien zou iedereen die ontvangen moeten hebben, want jullie zijn mijn prioritaire gesprekspartners. *(Opmerkingen)*

Dat is toch zo? Je weet maar nooit, misschien valt er wel een bak Omer uit de lucht.

De voorzitter: Dat kan ook wel gevaarlijk zijn, een bak Omer die uit de lucht valt.

Minister Hilde Crevits: Zolang hij voor mijn neus valt en niet op mijn hoofd, is het goed.

We hebben die Activeringsconferentie al twee keer uitgesteld, enerzijds omdat ik geen volledig digitaal event wilde en anderzijds omdat de sociale partners ondertussen ook aan het onderhandelen zijn over een nieuw VESOC-akkoord en ik hen ruimte en tijd wil geven om die onderhandelingen te voeren.

Dan kom ik tot uw laatste vraag. Gisteren is al een tipje van de sluier opgelicht, collega Ronse, van het VESOC-akkoord, meer bepaald over de instrumenten om langdurig werkzoekenden actiever naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Ik kan daar vandaag evenwel niet veel over zeggen omdat de onderhandelingen nog lopen.

De voorzitter: Dank u wel, minister, voor de laatste stand van zaken over de hoeveelheid Omer die ons allen te wachten staat.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben een beetje teleurgesteld, niet in u, minister, maar wel in het asymmetrische beleid en wat er in de pipeline zit en vooral wat er niet in de pipeline zit.

Ik ga even in op de vier dossiers die op het interfederaal overlegplatform worden geagendeerd. Het eerste is dat van de tijdelijk werklozen. Met alle respect, maar de coronacrisis is hopelijk quasi afgelopen. Ik hoor dat er nog wat technische elementen moeten worden uitgeklaard, maar laten we hopen dat er maandag een oplossing uit de bus komt.

Maar als dat het eerste grote dossier is, zijn het nogal vijgen na Pasen. Dat is geen verwijtende vinger naar u, minister, want ik weet hoe hard en hoe heftig u voor dat dossier hebt gestreden. Ik vind het echter jammer dat we dat nu op ons bord krijgen, uitgerekend wanneer de coronacrisis nagenoeg is gaan liggen. Het zou nu nog dienstig kunnen zijn naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, waar ook tijdelijke werkloosheid zal worden ingeroepen, vrees ik. Het zal dus misschien nog wel van nut kunnen zijn, maar sta mij toe om daar toch een beetje cynisch over te zijn.

Ten tweede, het vrijwilligersstatuut vind ik ook belangrijk. Ik denk dat daar ook wel iets mee te doen valt. Maar als we eerlijk zijn en naar onszelf kijken, en ons de vraag stellen welke maatregelen Vlaanderen zullen helpen om inactieven sneller

aan het werk te krijgen, dan zal dat vrijwilligersstatuut niet in de top vijf, en ook niet in de top tien van ons lijstje komen te staan.

Ten derde, idem een beetje voor de vrijstellingen inzake opleiding. Het zal misschien al in de top tien van het lijstje staan, maar dat daar zelfs nog discussie over kan bestaan, vind ik echt bizar.

Een eerste vraag is dus: wat werpt men daar inhoudelijk op, los van het technische, om ons die vrijheid niet te geven?

Het vierde punt betreft de aangepaste beschikbaarheid. Waardoor wordt men op politiek vlak afgeremd om ons daar die vrijheid te geven?

Als we die vier punten afzetten tegen de resolutie die we onder leiding van de commissievoorzitter hebben uitgewerkt, tegen de conceptnota van de Vlaamse Regering, en tegen ons eigen regeerakkoord, dan vind ik dat die vier punten, die nu op de IMC liggen, eigenlijk weinig ambitieus zijn. Ik vind dat we onze lat fors hoger moeten leggen.

Dat we een staatshervorming nodig hebben, daar ben ik het uiteraard absoluut mee eens, maar ik denk dat je een asymmetrisch beleid met wat creativiteit ook kunt zien in een andere aanpak van het toepassen van SWT. Federaal zou men kunnen zeggen dat we in Vlaanderen geen SWT meer gaan toekennen. Federaal zou men kunnen zeggen dat we een aantal meer aanklampende zaken gaan doen.

De eerste stap, het protocolakkoord over langdurig zieken, vind ik goed. Het enige wat ik me wel afvraag: dat badineert wel nog steeds in een totale vrijblijvendheid en vrijwilligheid, terwijl ook in ons regeerakkoord en in onze resolutie de vraag wordt gesteld naar minstens een inspanningsverbintenis. Die vind ik ook niet terug in dat protocolakkoord. Misschien is die wel ergens te vinden?

Wallonië en Brussel hebben verder niets gevraagd en dat vind ik eigenlijk bedroevend. Ik vind dat choquerend, vooral als je weet dat wij voor hun lakse beleid betalen. Ik vind dat Vlaanderen van hen toch op z'n minst wat scherpste mag verwachten, al was het nog maar om onze vacatures mee te helpen invullen.

We zullen er zeker graag bij zijn op de activeringsconferentie, dank voor de uitnodiging.

Wat betreft het VESOC zien we dan inderdaad wel verder. Wat u gisteren zei, is een positieve evolutie.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Bedankt, voorzitter. Ik deel het negativisme van collega Ronse rond het asymmetrische beleid niet. De regering heeft een conceptnota gemaakt, op uw initiatief, waarin ze haar vragenlijstje voor de Federale Regering heeft opgesomd. Ik heb het er onlangs nog eens bijgenomen, en langzaam maar zeker kun je toch het een en ander van dat vragenlijstje beginnen afvinken. Recent was het protocol rond langdurig zieken het laatste grote punt. Natuurlijk is nog niet alles afgevinkt, maar ik begrijp dat het rond tijdelijke werkloosheid en vrijwilligerswerk toch ook de goede richting uitgaat, dus dat kunnen we binnenkort misschien ook afvinken.

De andere twee openstaande punten, die, zoals u zei, nog op het interfederaal platform liggen, zijn de vrijstelling voor opleiding en de beschikbaarheid. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is dat we daar als Vlaanderen meer zeggenschap en autonomie in krijgen. Ik spreek ook even buiten mijn rol als Vlaams Parlementslid: ik wil natuurlijk niet in een situatie terechtkomen waarin andere gewesten het dan

soepeler gaan maken dan de federale minimumnorm die er vandaag is. Ik denk dat de vraag vanuit Vlaanderen zeker niet is om te versoepelen. Maar als Vlaanderen meer autonomie gaat geven, en we geven andere gewesten daarmee de kans om die bijkomende autonomie, die zij dan ook zullen krijgen, te gaan gebruiken om soepeler te zijn en minder activerend te gaan werken, dan heb ik daar als Open Vld'er toch ook problemen mee, dat mag je mij niet kwalijk nemen.

Minister, mijn vraag is: ligt het kalf daar wat gebonden? Zo ja, mocht men naar die autonomie gaan, hoe kunnen we erover waken dat die niet kan worden misbruikt door anderen – ik zeg niet door u, voor alle duidelijkheid – die die autonomie dan gebruiken om minder activerend te werken? Liggen er daarover garanties op tafel bij de bespreking?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, is het glas halfvol of halfleeg? Dat is altijd een heel bijzondere discussie. Het hangt af van hoe je naar de dingen kijkt.

Maar ik wil toch mijn verbazing uiten over sommige opmerkingen van collega Ronse. Collega Ronse, die vier dossiers hebben wij, vanuit Vlaanderen, op tafel gelegd. Er is daarover is er een interkabinettenwerkgroep (IKW) geweest, om na te gaan welke elementen op het lijstje prioritair zijn. Alle partijen die in de regering zitten, zijn daarmee akkoord gegaan. De andere dossiers worden ook nog besproken, maar wij hebben de teksten op tafel gelegd.

Dat vrijwilligerswerk is inderdaad een kleine maatregel, maar het is een maatregel uit het Vlaamse regeerakkoord. Ik ben er dan ook blij mee.

Collega Ronse, wat de tijdelijk werklozen betreft, wil ik graag uw geheugen opfrissen. In deze commissie is exact tien jaar geleden tijdens de financiële crisis dezelfde vraag over de activering van tijdelijk werklozen gesteld. Er is toen niets gedaan, helemaal niets. Mocht er iets zijn gebeurd, dan zouden we de shit van het voorbije jaar niet hebben gehad.

We komen meestal goed overeen, maar als u nu zegt dat ik te laat ben en dat het weinig is, dan pik ik dit echt niet. Ook uw partij heeft kansen gehad om zwaar op die nagel te kloppen. U verwijt mij nu zaken waarvan u ook de kans hebt gehad om ze te hervormen, maar waarbij dat niet is gebeurd.

En ik weet het: de stapjes zijn soms te klein. Maar ik heb geleerd om ook met die kleine stapjes de geesten te laten rijpen.

U moet zich dat voorstellen. Er wordt nu een stap gezet naar langdurig zieken. U zegt dan dat er heel wat zaken niet in staan. U doet uw best om mij te ontmoedigen. Ik vind het zó belangrijk dat dat nu gebeurt, dat we eindelijk op maat van Vlaanderen de kans krijgen om langdurig zieken te begeleiden, terwijl Brussel en Wallonië dat niet vragen. En ik kan me ergeren over Brussel en Wallonië die dat niet vragen. Maar minister Vandenbroucke heeft wel gezegd dat, als we dat willen, ze het zullen financieren, omdat hij tot een resultaat wil komen. En als we sneller willen kunnen begeleiden, zullen ze ons dat ook toestaan. Ik vind dat een goede zaak. Ik ben er zeer tevreden mee dat dat gebeurt.

Op het federale niveau zitten jullie in de oppositie. Ik begrijp dan ook wel dat jullie kritischer moeten zijn. Maar ik vind wel dat wat we doen een goede zaak is, net als het feit dat we almaar op diezelfde nagel blijven kloppen.

Collega Ongena, het klopt dat er bij autonomie ook garanties moeten worden gezocht voor responsabilisering. We moeten daar zeker aandacht voor hebben. Dat is ook een bekommernis voor de federale overheid. Zij moeten uitkeringen betalen

en normaal gezien zouden ze ook controles moeten houden. En ook voor mij is het van belang. Ik kijk nu ook naar collega Ronse. Als we in Vlaanderen zoveel miljoenen zullen investeren in zaken die de federale kas ten goede komen, dan wil ik ook wel dat dat wordt verrekend. Want anders krijg je een totale scheeftrekking op die punten. Zeker wat dat betreft, wil ik ook inspanningen doen.

We werken gestaag verder. Ook op de Activeringsconferentie zullen er vele kansen zijn om van gedachten te wisselen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): In dezen verschillen we fundamenteel van mening. Ten eerste hebt u onterecht het gevoel dat er u iets wordt verweten. Niet u werd geïnviseerd in het verwijt over de tijdelijke werklozen, maar de Federale Regering. U hebt sinds het begin van de crisis gevraagd om die automatische inschrijving mogelijk te maken. Dat is nu nog altijd niet in orde, hopelijk zal het maandag effectief in orde zijn. Laten we hopen dat het zijn dienst nog zal kunnen bewijzen.

Ten tweede, die zaken zijn inderdaad binnen de regering afgesproken. Maar er zijn daar nog heel wat zaken afgesproken die ook in onze resolutie en in de conceptnota terug te vinden zijn. Elke stap richting wat we willen, is een goede stap. Maar als je vandaag kijkt naar de arbeidsmarkt zie je dat er 72.000 chronisch openstaande vacatures zijn. In Vlaanderen zijn er in totaal, alle statuten samengeteld, meer dan een half miljoen mensen inactief. Ik had toch meer verwacht van dat asymmetrisch beleid.

En dan vind ik dat onze lat hoger moet liggen, en dat we met de vier punten die daar nu op de schaal liggen, absoluut niet tevreden kunnen zijn. Dat is niet uw fout, want ik weet dat u zich inspant. Maar het toont aan dat het asymmetrisch beleid, en de ambitie en intentie, helaas geen vruchten zullen afwerpen, zo vrees ik. De enige echte mogelijkheid is om het hele arbeidsmarktbeleid volledig over te hevelen naar Vlaanderen. Ik hoop dat dat een les is die alle partijen hier kunnen meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gemeenschapsdienst
– 2120 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): De gemeenschapsdienst is een belangrijk instrument, waarbij we vooral voor ogen houden dat het een competentieversterkend traject naar werk is. Wie na twee jaar werkloosheid nog geen baan heeft gevonden, kan ingeschakeld worden om laagdrempelige kleinschalige taken uit te voeren bij lokale besturen, vzw's en scholen. Ik zal u de uitleg besparen, want u hebt het zelf mee uitgewerkt en iedereen kent het hier.

De sociale partners hebben in de schoot van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een advies opgemaakt. Ze zoeken samen een gepast traject en aanbod voor de langdurig werkzoekenden. Ze formuleren een aantal aandachtspunten en voorstellen, zoals de competentieversterking, een opleidingsplan, het uittekenen van het traject, verdringingseffecten en de naamgeving. Ook vraagt

men een evaluatie van tijdelijke werkervaring en wijk-werken in het licht van de complementariteit van de verschillende instrumenten.

Vandaar, twee vragen, minister.

Wat is uw visie over dat advies van de SERV?

Wat is de stand van zaken van de evaluatie van de tijdelijke werkervaring en wijk-werken? Dat is ook iets wat ons interesseert.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, u zult misschien verbaasd zijn, maar mijn reactie op het advies van de SERV is positief. De bemerkingen zijn beperkt maar wel relevant. Men vraagt ten eerste om voldoende te investeren in de competentieversterking, ten tweede, om de gemeenschapsdienst niet vaker in te zetten dan nodig, ten derde om goed af te stemmen met wijk-werken, vrijwilligerswerk, de werkervaringsstage en reguliere tewerkstelling, en ten vierde om de beladen term 'gemeenschapsdienst' te vervangen door een andere term. Ik kan eigenlijk met alle vier punten leven.

Competentieversterking hebben we net binnen dat concept vormgegeven. Dat betekent dat er een opleidingsplan opgesteld wordt. Daar hoef ik niet veel uitleg bij te geven, denk ik. Het kan meerdere keren worden ingezet bij eenzelfde werkgever, onder bepaalde voorwaarden. Dat lijkt me wel oké.

We moeten wel de mogelijke verdringingseffecten in het oog houden. Die moeten we vermijden. We zullen zeer goed de VDAB-instrumenten en de gemeenschapsdienst naast elkaar moeten positioneren. Ik begrijp het en ik denk, als men er bij de uitwerking in geslaagd is om mij het verschil te doen begrijpen tussen de gemeenschapsdienst en die andere zaken, dat andere mensen dat wel zullen begrijpen. Het is het laatste instrument, maar met de duidelijke ambitie om van daaruit weer actiever richting werk te gaan.

Wat de naam betreft: voor mij is vooral de inhoud van de maatregel van belang, namelijk dat je iets hebt om in te zetten voor werkzoekenden waarvoor zagezegd er geen aanbod meer is. Hoe dat kind wordt genoemd is mij gelijk. Nu is het geconcipieerd als 'gemeenschapsdienst'. Ik wil gerust een wedstrijd uitschrijven voor een andere naam, maar de finaliteit is duidelijk.

Dan is er het aspect van de evaluatie van wijk-werken en tijdelijke werkervaring. Dat is zeer relevant. Er is een interne evaluatie uitgevoerd door VDAB, in januari 2020. Die is voorgelegd aan de Raad van Bestuur van VDAB en aan de wijk-werkorganisatoren. De aanbevelingen zijn meegenomen bij de bespreking van het beleidskader voor de gemeenschapsdienst.

De tijdelijke werkervaring voor uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (TWE-WZ) is in 2019 geëvalueerd. Die aanbevelingen zijn ook meegenomen door VDAB. Daarom is de maatregel in 2020 bijgestuurd.

In 2021 is de integratie van de GOB-maatregel (gespecialiseerde opleiding/begeleiding) werkplekieren en tijdelijke werkervaring goedgekeurd op basis van juridische en inhoudelijke argumenten. Die nieuwe maatregel heet GLOW, wat staat voor 'Groeien en Leren op de Werkvloer'. Die gaat van start op 1 januari 2023.

Het is eigenlijk precies dezelfde doelgroep als de tijdelijke werkervaring en de doelgroep waarbij er drempels zijn op het vlak van gezondheidsproblemen en andere problematieken. Werkzoekenden kunnen in deze nieuwe maatregel een beroep doen op de knowhow van tenderpartners. De gemeenschapsdienst – dat is

wel nuttig – is opgenomen in het instrumentarium van GLOW omdat dit natuurlijk ook in hetzelfde kader zit. Daarmee kunnen we aan de slag. Er zijn lokale besturen die zeggen 'wow, doe maar', maar er zijn ook lokale besturen die zeggen 'oh, nog een instrument', dus ik zou het liefst met een aantal supergemotiveerde lokale besturen aan de slag gaan om ook van de gemeenschapsdienst een succes te maken en zo op het terrein aan te tonen dat je met zo'n maatregel ook het verschil kunt maken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is positief dat de sociale partners het concept van gemeenschapsdienst als competentieversterkend, als een oplossing voor mensen die langer dan twee jaar werkzoekend zijn, ook op hun manier omarmd hebben en dat we daar richting een consensus kunnen gaan. De voorstellen die ze gedaan hebben, zijn bespreekbaar. Op die manier hebben we een draagvlak om het instrument daadwerkelijk op het terrein uit te voeren. Hopelijk gaan we de kansen voor heel wat mensen die vandaag langdurig werkzoekend zijn, in realiteit kunnen omzetten en die mensen aan de slag helpen. Dat is dus positief.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Zoals u weet, ligt de gemeenschapsdienst ons na aan het hart. We hopen dat er nu dus snel duidelijkheid komt over hoe het concreet vorm zal krijgen. In de contacten die ik daarover al gehad heb, is er een bekommernis die bij ons naar boven komt. Het is belangrijk dat je een goede afstemming hebt tussen wijk-werken en gemeenschapsdienst. Dat is hier ook gezegd. Maar ik heb begrepen dat een van de ideeën is om gemeenschapsdienst onder te kapselen onder wijk-werken: "We gaan eerst zien of we de betrokkene via wijk-werken aan de slag kunnen helpen. Als dat echt niet lukt gaan we richting gemeenschapsdienst." Ik zou toch vragen om daar eens goed over na te denken. Voor mij lijkt gemeenschapsdienst echt een instrument an sich te zijn dat naast wijkwerk staat en daar geen onderdeel van uitmaakt. Om te vermijden dat we al te veel tijd verliezen is het cruciaal dat we mensen die twee jaar en langer werkzoekend zijn, zo snel mogelijk eventueel ook richting gemeenschapsdienst krijgen en niet eerst nog een hele fase door wijk-werken laten lopen. Deze kleine bekommernis geef ik mee.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er waren hier niet echt grote vragen. Wordt vervolgd.

Collega Ongena, voor mij is het wel van belang dat de gemeenschapsdienst de 'last resort' is, want er zijn wijk-werkorganisaties die zich zorgen maken dat ze geen instroom meer zullen krijgen. Volgens mij is dat totaal onterecht, want de vergoeding is er beter en je kunt er ook individueel werken. Ik zie die verschillen echt wel duidelijk. Het gaat om andere profielen van mensen. Maar er is wel een grote zorg. Daarom leg ik er misschien iets te veel nadruk op op sommige momenten. Het is de 'final resort'. Weet dat wijk-werken eigenlijk in een ander deel van het traject van mensen zit, maar dat ze niet op gelijkwaardig niveau staan. Dat is de reden waarom ik daar iets meer de nadruk op leg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling van Oekraïense vluchtelingen in de sociale economie – 2138 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, zoals de Bijbel ook zegt: de laatsten zullen de eersten zijn.

Collega's, zoals vorige week ook is besproken tijdens het actuadebat in de plenaire vergadering, is Vlaanderen bevoegd voor de integratie van de Oekraïense vluchtelingen. Er is deze voormiddag ook al een vraag over geweest. Er komt een sterke instroom van mensen waarvan er een heel deel hun weg zullen gaan zoeken op de arbeidsmarkt wanneer ze daar klaar voor zijn. Niet al deze mensen zullen meteen in het reguliere circuit terechtkunnen door verschillende factoren: taal, competenties, maar ook traumatische ervaringen enzovoort. Voor een deel van deze mensen zou er een speciaal contingent kunnen worden ingezet in de sociale economie. De sociale economie kan als een soort van tussenstation fungeren, eventueel tijdelijk, voor een kortere periode dan vijf jaar, bijvoorbeeld voor twee jaar, en na twee jaar kan er een beslissing genomen worden of dit contingent al dan niet aangehouden wordt.

Welke rol ziet u weggelegd voor de sociale economie in de instroom van Oekraïense vluchtelingen op de arbeidsmarkt?

Welke acties binnen het domein Sociale Economie plant u met het oog daarop? Behoort een speciaal, tijdelijk contingent tot de mogelijkheden?

Hebt u hierover al overleg gehad met de koepelverenigingen binnen de sociale economie of andere relevante actoren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, dank u wel. Voor u hier was, hebben we het ook al gehad over economie, en een beetje over werk. Er is ook afgesproken dat er na de paasvakantie een gedachtewisseling zal komen over werk. VDAB heeft al een landingspagina gemaakt voor werkgevers. We gaan ook een aanbod in het Oekraïens doen aan mensen. Er worden pagina's vertaald. Dat deeltje zou ik dus na het paasreces willen uitleggen.

Wat dan het bijkomend extra contingent voor de sociale economie betreft, vandaag is het nog wat vroeg om concrete uitspraken te doen. De arbeidskrapte is ook binnen de sociale economie voelbaar. Dat wil ik ook al meegeven. Er zijn daar heel wat openstaande vacatures die heel moeizaam ingevuld raken. Het lijkt me echter evident dat mensen die aan de voorwaarden voldoen, ook kunnen worden toegeleid naar deze vacatures. Ik zie ook mooie opportuniteiten, ook in de lokale diensteneconomie. Ik was vorige week in Limburg bij IN-Z, een organisatie in Hasselt... Collega, lacht u met mijn tussenkomst? (*Opmerkingen van Allessia Claes*)

Ah, voilà. Men was daar in het kader van de lokale diensteneconomie ook al een aanbod aan het uitwerken voor mensen die uit Oekraïne komen. Het is zeer interessant om te zien hoe zulke organisaties nu zo belangrijk worden in deze tijden. Ik heb er op zich ook geen probleem mee om te bekijken of we een extra contingent kunnen vrijmaken, maar we moeten eerst eens bekijken wat de

openstaande vacatures zijn en hoeveel mensen nuttig zouden kunnen worden tewerkgesteld daarin.

We zijn ook in overleg met Groep Maatwerk, HERWIN en Koepel Lokale Diensten-economie. We hebben daar een kort overleg over gehad. We zijn ook een bevraging aan het doen voor bijkomende opvang, die ook kan worden gecoördineerd. Dit is dus 'work in progress'. Ik neem uw suggestie zeker mee, maar ik kan er vandaag nog niet definitief ja of neen op antwoorden.

Ook wat de andere vraag betreft, over de trajecten, zijn er een aantal aspecten en voorwaarden om rekening mee te houden. Een vluchteling moet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, of minimaal in het vreemdelingenregister. Een inschrijving in het wachtregister volstaat niet om zich als OCMW-cliënt aan te kunnen melden en dan een beroep te kunnen doen op de dienstverlening. Oekraïense vluchtelingen moeten worden toegelaten tot de RMI-wetgeving (recht op maatschappelijke integratie). Zij moeten dus eerst een recht op maatschappelijke integratie openen. Dat is een taak voor de OCMW's. Als men een artikel 60, paragraaf 7, tewerkstelling wil aanbieden, zal men ook de bijkomende instroomcriteria voor het TWE OCMW-traject moeten toepassen, bijvoorbeeld de nood aan een competentieversterkend traject. U ziet het: aan alles hangen er wel wat voorwaarden. Nogmaals, ik hoop eigenlijk dat we na Pasen een beetje een zicht hebben op de instroom: wat zijn de profielen van die mensen? Het gaat voornamelijk over vrouwen met kinderen, zoals u weet. Hoe zit het ook met de bereidheid om te werken? Krijgen de mensen hun problemen gemanaged? Krijgen de kindjes op school een plaats? Het lijkt me een evidentie dat ook de sociale economie dan een zeer interessant kanaal kan zijn om mensen mee aan de slag te helpen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik heb enkele bedenkingen, maar eerst een concrete vraag. U had het over 'work in progress'. Is dat dan ook iets voor na de paasvakantie? Ik neem aan dat dat dan mee zal worden besproken, dat er tegen dan meer duidelijkheid zal zijn. Oké, dat is dan nog ongeveer een maand.

Ik heb een bedenking, en dat veeleer over het reguliere economische circuit, misschien iets minder over de sociale economie. We moeten ook oppassen voor een soort verdringingseffect. Ik zou het heel jammer vinden, mocht er nu een soort opbod zijn over welke vluchtelingen al dan niet aan bod komen, waarbij er meer werk van zou worden gemaakt voor mensen die op dit moment uit Oekraïne komen en andere vluchtelingen die zich evengoed willen engageren, daardoor zouden worden verdrongen. Dat zou heel nefast zijn. Dat is iets dat heel sterk leeft in het middenveld. Ik denk echter dat ik in u een partner heb om ervoor te zorgen dat dat niet gebeurt.

U hebt terecht aangehaald dat er op dit moment in de sociale economie meer mensen worden gezocht dan er daadwerkelijk worden toegeleid. Ik denk dat dat komt door zowel het ticketsysteem dat op dit moment bij VDAB wordt gehanteerd, als het regelgevend kader. Ik denk dat heel de evaluatie die eraan komt van het Maatwerkdecreet, echt wel een grondige oefening moet zijn, dat ervoor moet worden gezorgd dat we echt kunnen analyseren hoe dat gebeurt en dat probleem ook voor een stuk wordt verholpen. Dat lijkt me een opportuniteit om toch op zijn minst ook al dat knelpunt serieus aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is natuurlijk te bezien wat de situatie is in Oekraïne en hoeveel mensen er hier bij ons aankomen. We zien dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid opneemt en probeert om, in de mate van het mogelijke, de

mensen op te vangen en hen een veilige thuis te bieden. We weten waarmee het begonnen is maar we weten nog niet hoe dit zal eindigen.

Ik moet zeggen dat ik de teneur van de ministers tijdens de persconferentie maandag positief vond. Het is de bedoeling om in de eerste plaats die vluchtelingen op te vangen, te zorgen dat ze een veilig onderkomen hebben, dat ze zich op hun gemak voelen, alles op een rijtje kunnen zetten en dat ze daar ook de nodige tijd voor hebben. We horen inderdaad verschillende verhalen. Er zijn mensen die bereid zijn om onmiddellijk aan de slag te gaan; er zijn mensen die nog even wat tijd nodig hebben. Ik heb ook signalen opgevangen dat lokale besturen zelfs worden gecontacteerd door bedrijven die plaatsen vrij hebben. Die arbeidsmarktkrapte speelt dus nog altijd mee en daarom probeert men om die groep te bereiken.

We hebben ook al gehoord dat er mensen worden aangetrokken als goedkope werkkracht – als au pair, huishoudhulp, poetsvrouw, enzovoort. Minister, ik denk dat we toch goed in het oog moeten houden dat er zich geen straffe praktijken voordoen.

Die sociale economie en die tewerkstellingsinstrumenten kunnen waardevol zijn in deze situatie. Maar ik denk dat we ook moeten opletten dat we de doelstellingen van deze instrumenten niet weggooien. Heel wat instrumenten zijn gericht op competentieversterking en op de doorstroom naar het normale economische circuit. Ik vraag me dan ook af of dit de meest aangewezen manier is om die vluchtelingen aan werk te helpen. We horen verschillende verhalen. Sommigen willen zo snel mogelijk terugkeren; voor hen is het een tijdelijk verhaal. Sommigen willen zich hier settelen en een nieuw leven starten. Dat zijn natuurlijk belangrijke elementen om in dat traject voor die vluchtelingen uit te werken. Op welke manier wordt daar rekening mee gehouden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb het al gezegd, sowieso is er zeker een bereidheid vanuit de sociale economie om voluit mee te helpen. Ik was er misschien niet echt duidelijk over. Ten eerste is er de component werk, die verschaft kan worden. De tweede component, bijvoorbeeld verwijzend naar IN-Z van daarnet, is het deelnemen aan de opvang. De sociale economie kan een enorm belangrijke rol spelen bij het voorzien van maaltijden via catering en via sociale restaurants. Ze zijn die rol ook voluit aan het opnemen.

Wat het verdringingseffect betreft, heb ik alle begrip, maar we zitten nu net – dat was de teneur van mijn antwoord – in een periode van grote arbeidskrapte. Er zijn zeer veel openstaande vacatures, waarmee VDAB nu al concreet aan de slag gaat. Om de geografische en inhoudelijke mismatch in de sociale economie op te lossen, is er binnen VDAB een werkgroep indicering, die in maart opnieuw samenkomt. Ik zou ook een beknopte rondetafel willen houden met de sociale economie om te bekijken hoe we het best het contingent dat er is, ingevuld krijgen.

Ook in het reguliere circuit zijn er vele openstaande vacatures. VDAB heeft dus nu al die landingspagina opgezet. We gaan bekijken wat het aanbod is. Het gaat eigenlijk over vacatures die er sowieso zijn. Natuurlijk gaan we moeten bekijken wat de impact is op de totale economie van de Oekraïne-crisis. Het zou ook wel eens kunnen dat die grote brand op de arbeidsmarkt plots wat kleiner wordt. De cijfers fluctueren enorm. Voorlopig doen we een aanbod en kunnen we een aanbod blijven doen.

Ik ben zeer bezorgd over wat collega Claes zonet zei, namelijk het misbruik van mensen. Ik heb vandaag al een voorbeeld gegeven. Ik vind het daarom van belang dat mijn sociale inspectie versterkt wordt. Maar mijn bevoegdheden zijn beperkt. Ik zal dus ook mijn federale collega aanschrijven en met hem overleggen om

gezamenlijk alle inspanningen te leveren om te vermijden dat mensen die hier aankomen in een heel kwetsbare positie – dat is dan de andere kant van de medaille, collega Annouri – misbruikt zouden worden of aan flutvoorwaarden tewerkgesteld zouden worden. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

Mijn grootste hoop is dat die oorlog snel beëindigd is en dat we samen werk kunnen maken van de heropbouw van Oekraïne, die mensen de kans geeft om zo snel mogelijk terug te keren. Ik denk dat dat de wens is van iedereen die gevlucht is voor de oorlog.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik deel die hoop met u, minister, ongetwijfeld samen met alle collega's. Als je dezer dagen de krant leest, krijg je soms hoop, maar die is dan even snel weer weg om daarna weer even terug te komen. Ik gun het alleszins iedereen in Oekraïne van harte.

Wat de specifieke vragen over de sociale economie betreft: to be continued. Ik kijk dan ook uit naar de bespreking na de paasvakantie en naar wat er tegen dan beslist zal zijn.

De voorzitter: Op 21 april zullen we hier inderdaad een gedachtewisseling over houden.

De vraag om uitleg is afgehandeld.